

Taxa postala
pistito in num.
No. 224713/209.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és banati
zeikőség egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Vasárnap, 1937. április 18.

5697. EV. XX. ÉVF.
IJAR 7. 89. SZAM

Még egyszer: az intellektuális munkanélküliség

Az intellektuális munkanélküliségről ké-
szített statisztika a román szélsőjobboldali
pártok valóságos Waterloo-ja volt. A dema-
góg hazugságok, amelyekkel éveken át su-
skították az országot, szegénytelenül om-
lottak össze a rideg valóság számadatai
előtt. Kiderült, hogy nem igaz, mintha a ki-
sebbségek elfoglalnák a többségek elől a
helyeket, nem igaz, hogy a román ifjak nyo-
morra és nélkülözésre volnának kárhoztatva
országukban, de igaz, hogy nincs intellek-
tuális munkanélküliség az országban és aki
van, az nem román, vagy nem intellektuel.

Ebben az értelemben nyilatkozott Ma-
aula professor, a népszámlálási hivatar
vezetője, és most ugyanezt a világos, egy-
szerű, mert igaz álláspontot szögezi le Mi-
hail Ralea professor, volt alminiszter, a
fenti cím alatt, a „Dreptatea” hasábjain. Le-
közöljük, szó szerint, mint a kérdés jellemző
és perdöntő dokumentumát:

„A minap felkeresett egy fiatalember, aki
a bölcsészettét végezte Párizsban. Sápadt
volt és reményvesztettnek látszott. Tekin-
tete elkalandozó, hangja megtört és egész
külsője arról beszélt, mintha nagy elhatáro-
sások előtt állana. Elmondotta, hogy már
három éve befejezte tanulmányait és képte-
len álláshoz jutni hazájában. Élete a szülői
házban valóságos pokol: folyton szemé-
retik, hogy egy semmirevaló, aki képtelen
megállni helyét az életben. Komolyan gon-
dolt az öngyilkosságra, mint az egyetlen le-
hetséges megoldásra. Mélyen meghatott. Köz-
benjártam egy miniszternél és akadt is szá-
mára egy állás, Tighinában, havi 5000 lej
fizetéssel.

Boldogan, hogy sikerült megmentenem
egy fiatal életet a pusztulástól, valósággal
repültem a kétségbeesett kérvényezőhöz. De
azonnal kövémeredtem, midőn az ifjú ki-
jelentette, hogy nem megy Tighinába: a város
nagyon kicsi és unalmas. Inkább vár még
Bucurestiben. De ha a fővárosban tudnék ta-
lálni valamit számára, nagyon hálás volna.
Az igazság az, hogy nálunk nincs komoly
intellektuális munkanélküliség. Akarom mon-
dani: a mi intellektuális munkanélküliségünk
minőségi csupán. A nehezen kielégíthető ma-
gás igények, a mértéketlen ambíció és a ké-
nyelmesség munkanélkülisége ez. Német-
országban, Ausztriában, Amerikában egy fia-
taleMBER minden munkát vállal, hogy pénzt
kereshessen. Nálunk a jelöltek csak úgy,
szemre válogatnak a között, ami nekik tel-
szik. A tanító nem akar állást, csak szülő-
falujában, a jó családból való fiatalember
bucuresti sznekurát, a középiskolai tanár
legfeljebb három-négy városban katedrát. A
mestereket, amelyek fejfértést igényelnek,
elkerülik. Az utóbbi időben tartottak például
képesítési vizsgát matematikából, amelyre
kevesebben jelentkeztek, mint ahány katedra
volt üresedésben.

Ezzel szemben nyüzsgnek a román nyelv
és a filozófiai szakosok. Az ország 10.000 or-
vosából kilencezer városokban helyezkedett el,
ahol 4 millió ember él. A falvak 15 millió
főnyi lakosságára mindössze 1000 orvos jut.
Amikor egy jelenlegi miniszter a nemzeti pa-
rasztpárt programját plagizálva elhatározta,
hogy néhány száz orvost küld a falvakra,
helyhez kötő szerződéseikkel, csak néhányan
jelentkeztek és ezek is... zsidók voltak. Mert
a román sir, hogy az állásokat a zsidók fog-
lalják el, de ő csak kellemes állást akar. Ha
pedig ezt nem kapja meg azonnal, a megoldás
egyszerű: belép egy olyan politikai pártba,
amely megvalósítja a nemzeti forradalmat.
Akkor azután megkap majd mindent, amit
kíván.

A 6000 félintellektuel közül, akiket a sta-
tisztika az országban talált, legalább hetvenöt
százalékot tesznek ki a kényelmes állások
szeszélyes és nehezen kielégíthető pályázói,
akik törekvők és kényesek lévén, csak bizo-
nyos foglalkoztatást tűrnek el. Ellenkező
esetben inkább előnyben részesítenek egy kis
jobboldali politikát, amely megadja végül a
jogot számukra az integrális lustasághoz. Aki
csakugyan résztart az ország sorsáért, leszáll
a mélysebbe, a falvakra, bárhol is alakuljon
szociális kényelmek.

Bucuresti lakosságának 77 százaléka a demokratikus pártokra adta le szavazatát

A liberálisok győztek — a nemzeti parasztpárt a főváros két kerületében jutott be a városi tanácsba

A liberálisok és a nemzeti parasztpárt egyaránt meg vannak elégedve az eredménnyel

Bucuresti, április 17. (Az Uj Kelet tud.)
Az egész ország felfokozott érdeklődése kö-
zepette zajlott le pénteken a községi tanács-
választás a fővárosban. A választás mély-
reható politikai jelentősége nyilvánvaló volt.
Mindenki tudta, hogy nem csupán a bucu-
resti közigazgatást irányító testület tagjai-
nak kijelöléséről volt szó, hanem ezen felül
a főváros választó polgárai arra a kérdésre
is válaszoltak: diktatúrát akarnak-e, vagy
az ország demokratikus rendjének fenn-
tartását, hogy a polgári rend és nyugalom,
vagy pedig a szélső jobboldali gyűlölködés és
fanatizmus rendszerét akarják. Nos, a fővá-
ros lakossága masszív többségben nyilatko-
zott meg a szabadság, a nyugalom és a jog-
rend mellett. A szélső jobboldali szervezetek
szavazatainak száma kétségtelenül felszapo-
rodott az utóbbi esztendőben, de egészen
távol van a tömegeknek olymóvű támoga-
tásától, amelyre jogos politikai igényeket
épitethetnek.

A választások részletes mérlege

Lapunk tegnapi számának második kiadá-
sában már megkezdett képet nyújtottunk a
választás végeredményéről. A szavazatok
összeszámolása és hivatalos összesítése
csak a hajnali órákban történt meg. A vá-
lasztásokat ugyanis a késő esti órákban fe-
jezték be, mert alkalmat kívántak nyújtani
a fővárosi lakosság minden rétegének, hogy
az urnák elé járulhasson. A főváros négy
kerületében leadott szavazatok összesített
eredménye a következő képet nyújtja:

liberálisok	15.851
nemzeti parasztpárt	9.715
valdisták	6.882
Ch. Bratianu	5.285
Dobrescu-Iunian	4.024
cuzisták	3.528
tűz-horogkereszt	681

A liberálisok főnyeresztes győzelmet arattak a
választáson, bár végeredményben csak a
szavazatok 34 százalékát kapták meg. Így
is több mint haterz szavazattal előzték
meg az utána következő nemzeti parasztp-
pártot, amely Grigore Filipescu konzervatív
pártjával és a szociáldemokratákkal kötött
kartellt ezekre a választásokra. Ezzel szem-
ben a nemzeti parasztpártból kiszakadt két
másik párt is szerepelt ezeken a választá-
sokon: a valdisták, akik meglepő módon a
harmadik helyre sorakoztak fel, 6882 szava-
zattal, tehát 3000-el kaptak kevesebbet,
mint a nemzeti parasztpárt, — és a Iunian-
Dm. Dobrescu-féle radikális parasztpárt,
amely tisztá demokratikus program alapján
4024 szavazatot hódított el. Amíg a mérsé-
keltebben jobboldali valdisták az össz-szava-
zatok közel 15 százalékával a harmadik
helyre nyomultak fel, addig Cuza professor
és Goga koalíciója a nem túlzottan előkelő
hatodik, illetőleg utolsóelőtti helyre került,
3528 szavazattal, ami a szavazatok ösze-
ségének mindössze 7.6 százalékát teszi ki. A
cuzista disszidens „tűzhorogkereszt” cso-
port, Emilian ügyvéd szervezete, 681 sza-
vazatot kapott, ami az összesen leadott sza-
vazatok 1.40 százalékának felel meg. A két
szélsőjobboldali alakulat együttesen nem
tudta elérni az összesen leadott szavazatok
tiz százalékát és ha ehhez hozzászámítjuk a
valdistákat, akkor is csak a szavazatok 23
százaléka ment a diktatórikus és antisze-
mita jelszavak nyomában, míg a főváros la-
kosságának túlnyomó többsége: 77 százalé-
ka állott a demokratikus arcvonal mellé.

A kerületi eredmények

Kerületenként a szavazatok a következő-
képpen oszlanak meg:

Zöldkerület: liberálisok 2250, cuzisták 1977,
Frontul Románesc 1251, georgisták 1078,
Junian 814, liberális disszidensek 892, tűz-
horogkereszt 163.

Kékkerület: liberálisok 4125, nemzeti pa-
rasztpárt 2577, Frontul Románesc 1716, ge-
orgisták 2268, cuzisták 842, Iunian 1242, tűz-
horogkereszt 257, függetlenek 24.

Sárgakerület: liberálisok 5253, nemzeti

VILAG TÜKRE

Nők a francia kor- mányban

Blum az első francia miniszterelnök, aki
nőket is bevett a kabinetjébe. Ezt megígér-
te már kormányrajutása előtt. Így az a
furcsa helyzet állott elő, hogy három női
államtitkára is lett Franciaországnak, ho-
lott politikai jogai a francia asszonynak
tudvalevőleg nincsenek. A három név közül
a külföld csak Jolitt Curie Irén nevét ismer-
te, a nagy fizikus házaspár fizikus lányá-
nak nevét. A Nobel-díjas fiatal asszony a
tudományos kutatások államtitkárságát
kapta.

Franciaországnak vannak politizáló tu-
dósai. Ilyen Borel, Langevin, Pérrin is, aki
ma Curie Irén utódja a minisztériumban.
Langevin egész elméletet dolgozott ki ar-
ról, hogy a világot valóban célszerűen és
hasznosan csak a tudósok tudják igazgati-
ni. Curie Irén nem tartozik a politizáló ter-
mészetű tudósok közé. Blum megbízatását
csak azért vállalta el, mert tudta, hogyha
ő is tagja a kabinetnek, úgy a legantife-
ministább franciák sem szólnak egy szót
sem a többi nőminiszter ellen. Nem is szól-
tak. A másik két nőnek Blum szociális
munkakört adott, olyat, ahol a női érdeklő-
désnek, nevelési hajlamnak, segítőkész-
ségnek tág cselekvési tér nyílik, de politi-
kai ténykedésre alig van alkalom. Curie
Irén már a nyár folyamán csendben, feltün-
nés nélkül kivált a kabinetből. Brunshwig
Léon és Lacore Susanne a közoktatásügyi,
illetve a közegészségügyi minisztériumban
hivatalos minőségben és országos vonat-
kozásban folytatják azt a munkát, amit
kisebb méretekben, magánúton, több nehéz-
séggel, évek óta végeztek.

Brunshwig Léoné (mennyi Léo! — pa-
naszkodott egyik jobboldali újság a minap,
amikor egy politikai összefüggésben Blum
Léo, Jouhaux Léo és Brunshwig Léoné
nevet egymásután idézte) a Sorbonne filo-
zófiai tanárának a felesége. Az egyetemi
hallgatók mesélik, hogy nem egyszer, filo-
zófiai tételek magyarázatánál a professor
ex cathedra hivatkozik a feleségére: „Be-
széltem erről a kérdésről odahaza, a fele-
ségem is azt gondolja, hogy...” Brunsh-
wigné minden filozófiai képzettsége ellen-
re is, nem az elméletek, hanem a gyakor-
lati megoldások híve. Mielőtt államtitkár
lett, a francia nőmozgalom előtti állott.
Amikor Blum kinevezte, lemondott a nő-
egyesületek elnökségéről és a helyét átad-
ta Madame Malaterre Selliernek. Sokak
szerint, ha Malaterre Sellier asszony a
Blum-kabinet megalakításakor történetesen
nem tartózkodik éppen külföldön, ma szin-
tén államtitkár lehetne. De sokat utazik,
tevékeny szerepet visz a Népszövetségi Li-
gák Uniójának francia tagozatában, külön-
féle pacifista szervezetekben és Franciaor-
szág első és eddig egyetlen női delegátusa
a Népszövetség közgyűlésein. Jó szónok,
azt mondják, hogy annyi gonddal készül
a felszólalásaira, mint akár Paul-Boncuor,
nem fél a nyilvánosságától. Amióta néhány
évevel ezelőtt Franciaország elhatározta,
hogy a sok férfi közé a genfi közgyűlésre
egy nőt is kellene küldenie, nehogy tulsá-
gosan maradi hirbe kerüljön, Madame Ma-
laterre Sellier képviseli a mindekorai fran-
cia kormányt a szociális bizottságban.

A női miniszterek munkája kevésbé pa-
radés, a nyilvánosság leginkább akkor sze-
rez róluk tudomást, amikor a lapok a fény-
képeiket közlik. Hol iskolát látogatnak,
hol menhelyt, vagy napközi otthont avat-
nak fel, fiatal leányokkal beszélgetnek,
akiknek munkaköre a szociális nővérek
beosztásának felel meg. A szociális kiké-
zés és a szociális munka szervezése körül

LI 16.
ste
TI
an
Kioszkban
natoroktól
ptmány-
Kelet tud.)
litikai körök
otmány mó-
propo adja
dosításának
nyanis, hogy
atorokra vo-
tesesen előir-
tiz egymás-
periódusra
k választá-
erinti szená-
ppján — írja
választások
gi parlamen-
rrá való mi-
esetén. Első-
van szó, áll
ai az egyesül-
periódusban
aki a most
szer fogja el-
zerint képví-
Párt parla-
er és dr. Wil-
erinti szená-
z.
veszedelem”,
előtt indokol-
k szükségse-
hogy a sze-
tagja van és
tási törvény
nyészó szá-
ba, úgy meg-
dosítás jelle-
PORT
a román
13:0 (6:0)
Kelet tud.) A
pat csütörtö-
pályán edző-
Studentese
at könnyű já-
ncuresti egye-
rnáiban.
ott a csapat:
la—Juhász —
ngyel—Bodola
átzott Grün-
r. A második
Szaniszió fog-
Bodola volt a
kötő. Így a
közül Bodola
kettőt, Lon-
k.
apladó R. 7
L. Pop 19

Brunschwignának nagy érdemei vannak. A háboru alatt látott ehhez a feladathoz, mikor a gyárimunkások a harctéren voltak, az asszonyok dolgoztak helyettük és ezzel a munkáscsaládok, munkásgyermekek sorsa nemzeti problémává lett. Brunschwignának nagy része van abban, hogy a középosztálybeli és a jómódu társadalmi osztályokhoz tartozó francia leányok azóta mind növekedő mértékben bekapcsolódtak a szociális munkába. A jótekonyság, az emberbaráti munka mindig is hozzátartozott a francia asszonyok és leányok életbeosztásához. Mindenki tagja volt valamilyen „oeuvre”-nek, de a háboru óta a szociális kérdések tul fontosak és tul bonyolultak ahhoz, hogy tisztán társadalmi, dilettáns uton lehessen a megoldásukat keresni. Ma a szociális munka már nem időöltés, a jólneveltség egyik kelleke, hanem hivatás és pálya. Azok, akik ezt a pályát választják, rendszeres kiképzésben részesülnek és szervesen dolgoznak. Így sok felesleges munkát, időt, erőfeszítést takarítanak meg és lassan az ország egész területét behálózta a munkásságuk. Egyben sok ezer művelt leány kedvére való, hasznos elfoglaltságot talált az iskola és a Franciaországban is mindinkább problémává váló férjhezmenetel között. A Brunschwigné kezdeményezésére szervezett szociális felügyelőnek az iparvidékeken a munkáscsaládok tanácsadói. Közvetítenek a munkaadó és a munkás között, ellátják az asszonyokat egészségügyi és nevelési tanácsokkal, ellenőrzik a napközi otthonokat, az üdülőtelepeket, segítik a munkáscsaládoknak elintézni ügyes-bajos dolgait a hatóságoknál és a mindennapi élet bármely kérdésében mellettünk állanak felvilágosítással és gyakorlati segítséggel.

Susanne Lacore, a másik női államtitkár, a közegészségügyi minisztériumban a gyermekvédelmi osztály vezetője. Kinevezése előtt nem ismerték a nevét Párizsban. Harminc évig ugyanabban a kis dorgone-i faluban tanítónősködött. Blum tudott róla, ismerte a működését, olvasta a cikkeket a szociális pártlapokban. Lacore asszony ugyanis meggyőződéses szocialistának mondja magát. Színes, eleven, falusias beszédéből kiérznie, hogy rajong a gyermekekért, tele van szánalommal a beteg, elhagyott, szeretet nélkül felnövő gyermekek iránt és harminc évig a faluja gyermekeit tekintette a sajátjainak, most az összes francia gyermekekért felelősséget érez.

Blum meghívását nagy kitüntetésnek éreztem — mondja — de nem akartam elfogadni. Nem akartam elmenni a falumból. Harminc évig ugyanabban az iskolában tanítottam, ugyanabban a faluban dolgoztam, ott van az egész munkám, minden emlékem, ott vannak a halottaim. A néptanító maradjon egy helyben, ne cseréljen mindig iskolát. Nevelni csak úgy lehet, ha a tanító összenőtt azzal a vidékkel, ahol tanít és az iskolán keresztül generációkat nevel. Megírtam azt is Blumnak, hogy félek Párizstól, az új munkakörötől, a nagy gépezettől. De ő nem tárgyalott. Így azután nehéz szívvel eljöttem a falumból. Most már meg szerettem az új munkámat. Rengeteg tennivalónk van, nincs elég pénzünk, de majd csak megoldjuk a feladatunkat.

Lacore Susanne megmutatja az új rendelkezéseket, amikkel a menhelybeli gyermekek során kívánnak javítani. Jogilag a törvénytelen gyermek Franciaországban egyenlő a törvényessé, de a gyakorlatban a menhelyi gyermekek, akik között sok a törvénytelen, a kitett, vagy árva gyermek, mégsem részesülnek megfelelő védelemben. Ennek a százharmincezer gyermeknek a nevelését gondozását, oktatását, a közülük kikerülő fiatalok munkások szociális védelmét tette az új államtitkár munkaprogramjának központi részévé. Érdeklükben az egész francia közigazgatást, a tanítókat, a kitétt, vagy árva gyermek munkaprogramja másik fontos pontja a testi-lelki vagy szellemileg nem normális gyermekek tanítása, gondozása és későbbi elhelyezése. A gazdasági válság folytán ezeknek a gyermekeknek a száma szaporodott. A családok sokszor szegények és ha lehet, eltilkoltják az ilyen gyermekeket. Eppen ezért, először azt kell megállapítani, hogy mennyi és milyen fajta nem normális gyermek van, mert a fejlődésben elmaradt gyerekektől a bűnöző gyermekig különféle típus van. A gyógypedagógiai tanszemélyzet és a tanítók újraszervezése csak azután kerülhet sorra.

IMPRIMÉ-SELYMEK

Kizárólag eredeti párizsi desszinek
sima Crêpe de Chine, brokát, valamint más
divatós fantázia-anyagokban

GALLIA

CLUJ,

Str. Gen. Neouloca No. 2.
(Palatul Renner)

BRASOV

Piața Libertății No. 3.

SIBIU

Str. Regina Maria No. 7.

A délamerikai zsidók

A németországi zsidó emigránsok husz százaléka helyezkedett el a délamerikai országokban

Bruno Weil, a németországi zsidók Central-Ferein-jának alelnöke feleségével beutazta az északi és délamerikai országokat, ahol a zsidók letelepedésének lehetőségét tanulmányozta és ebben az irányban különböző tárgyalásokat folytatott. Dr. Bruno Weil, a nagy amerikai és európai lapokban számol be amerikai utjának tapasztalatairól. Ezekből a beszámolókból közülük az alábbi rendkívül érdekes részleteket.

Newyork a világ legnagyobb zsidó telepítése. Két és félmillió zsidó él ebben a városban. Könnyű itt zsidó intézményeket, templomokat, kórházakat, gyermekotthonokat és iskolákat, árvaházakat és szemináriumokat teremteni. És gyakran jut itt eszembe a vallási nyomor, amelyben a délamerikai zsidókat találtam oly sok városban, ahol nincs hitközség, ahol mindegyik megfeszített személyes harcot kell, hogy folytasson zsidóságának megőrzéséért.

Az amerikai konjunktúra

Utóljára egy és egyegyed évvel ezelőtt voltunk itt. A város átalakulása ezen rövid idő alatt egészen rendkívüli. Általános a meggyőződés, hogy a gazdasági fejlődés felé felé ival. A fellendülés magával ragadja a magán- és a közéletet egyaránt. A bevándoroltakat is ez az optimizmus tölti el. Sokan, akiket akkor nyomott hangulatban találtunk, ma javában dolgoznak és nagyreményű egzisztenciájuk van.

Délamerikában, különösen Argentínában, Columbiában, és Peruban is konjunktúra jeleit láttuk. De ez távolról sem közelíti meg az Egyesült Államok gazdasági gépezetének hatalmas méreteit. Ezeknek, a latin országoknak az üteme mérsékelt. A fellendülési lehetőségek szerényebbek. A lét-harc is enyhébb. A zsidóság igen fiatal még Délamerika legtöbb államában és befolyása jelentéktelen.

Az első délamerikai zsidó telepítések elmerülése

A délamerikai zsidók története azzal a pillanattal kezdődik, amikor a spanyol hódítók és a portugál felfedezők bekebelezték az amerikai földrészt. A délamerikai zsidóknak ez az őstörténete élénken foglalkoztatja ma ugy a zsidókat, mint a nemzsidókat. Ez a zsidó bevándorlás azonban, amelynek jelentőségét Délamerika fejlődésében ma mindenki elismeri, teljesen felszívódott. Az inkvizíció, amelyet Limában, a meghódított terület fővárosában, már a második évek bevezetett, kíméletlenül bánt el az összes nemárja elemekkel és az áldozatok listáján, akik hitükért kerültek bitófára, sok zsidó szerepel, még több azonban a zsidó családok leszármazottjainak száma. De az inkvizíciónál is több zsidót tüntetett el a tömeges kiterés. A katolicizmus rendkívül nagy vonzóerőt gyakorolt a szórványos zsidó elemekre, különösen ezekben az országokban.

A délamerikai zsidók száma

Az a zsidóság, amely ma él Délafrikában, meglehetősen fiatal. Sokkal fiatalabb, mint Európa különböző zsidó közössége. A legtöbben az utóbbi ötven év alatt vándoroltak be. Számszerű helyzetükről nincs pontos statisztika és csak becslésekre lehet támaszkodni. Egyedül az argentinai zsidókról tudunk pontosabb adatokat közölni a segítség-szervezetek. Eszerint 260 ezer zsidó él ma Argentínában. Ezután következik Brazília, ahol 55–60 ezerre becsülik a zsidók számát.

Uruguayban körülbelül 30 ezer zsidó él. Így az Atlanti óceán partján elterülő három országban 350 ezer főnyi zsidó tömeg él ma.

Délamerika nyugati országaiban ezzel szemben sokkal kisebb számúakkal van dolgunk. Chillében legfeljebb 15 ezer, Peruban 1500, Equadorban 250, Columbiában 2500, Bolíviában alig 100 zsidó él. Vagyis a keleti országokban 350 ezer, míg a többiekben — ahol jártunk — összesen 20.000 a zsidók száma. Paraguayban nem jártunk,

itt állítólag 1200 a zsidók száma, míg Venezuelában ezer. Eszerint összesen 375 ezer zsidó él a délamerikai országokban, 90 millió főnyi összklakosság keretében.

A németországi zsidó bevándorlók

Bennünket különösen a bevándorlási lehetőségek érdekelték. Így elsősorban a németországi bevándorlásról szereztünk be információkat. Eszerint 1937. január elsejéig: Braziliába 8000, Uruguayba 600, Argentínába 10.000, vagyis a keleti partvidék országába összesen 18.600 német zsidó vándorolt be. Általában azokba az országokba vándorolt be a legtöbb zsidó emigráns, ahol aránylag a legtöbb zsidó él. Chillébe például alig ezer zsidó vándorolt Németországból, Bolíviába szinte egy se, Peruba 150, Equadorba és Columbiába 200–250. Ha Paraguayt és Venezuelát is ideszámítjuk, ugy kétezerre tehető az ezen országokba bevándoroltak száma.

Vagyis 21 ezer német zsidó emigránst találtunk itt, a németországi zsidó kivándorlás 20 százalékát. Meglepően magas százalékarány ez. Egyetlen európai ország sem fogadott be ennyi zsidó emigránst. Csak Palesztina szánja tul ebben a tekintetben Délamerikát. A kivándorlóknak kilentizede az atlanti partvidék három országába ment, ahol máris jelentős zsidó lakosság él. A többi országokba, ahol kevés zsidó lakik, a kivándorlóknak egytizede ment csupán. Ennek magyarázata nagyon egyszerű. A zsidó vándorlás legtöbbször családi vándorlás. Az egyik családtag a másik után megy ugyanarra a helyre.

Megállapítottuk azt is, hogy ezeknek a német zsidó bevándorlóknak jelentős része nem közvetlenül Németországból került Délamerikába, hanem előbb Európában próbált szerencsét és azután hajózott át tengerentúrra.

London Dezső elsőrendű uriszabósága

készíti az eredeti angol modell szerinti legelegánsabb ruhákat úgy saját, mint hozott anyagból. CLUJ, Str. Regina Maria 44.

Weisz Kálmán és Jenő

szabócég 15 éven át volt munkavezetője.

„Láthatatlan” arcvonalba tömörülnek a magyarországi szélsőjobbaldali pártok

BUDAPEST, április 17. A hét magyarországi jobboldali és szélsőjobbaldali párt vezetői tegnap este értekezletet tartottak, amelyen foglalkoztak annak szükségességével, hogy láthatatlan arcvonalba tömörüljenek az államreform megvalósítása és erőkezű kormány létesítése céljából. A hozott határozat annál jelentőségtelesebb, mert éppen tegnap történt az értekezlet, amikor a kormány feloszlatta a szélsőséges „nemzeti akarat” szervezetet.

Az összes vasuti kocsikat szolgálatba állítják a husvétii ünnepekre

A szabadságra menő katonák részére tehervonatokat állítanak be

Bucuresti, április 17. A CFR elkészítette a husvétii ünnepek forgalmi tervezetét. Április 20. és május 10. között a személy-, gyors- és Rapid-vonatok a lehető legnagyobb számú kocsival fognak közlekedni. Május 2-án estére tartalékba teszik az összes rendelkezésre álló vagonokat. Bucuresti, Craiova, Timisoara, Iasi, Oradea, Cluj és Cernauti forgalmi irodáinak módjukban lesz fellettes hatóságaik beleegyezése nélkül is külön szerelvényeket utnak indítani. Bucuresti-Grivitan öt vonatszerelvény fog készenlétben állani. Ha tul sok katonautas fog jelentkezni, azokat tehervonatokra rakják, amiket padokkal szerelnek fel. Esetleg külön katonai vonatokat állítanak össze. Külön figyelmet tanusitanak majd a vasutak a szállítandó élelmiszereknek. Április 30. és május 3. között a helyi jellegű tehervonatok nem fognak közlekedni. A romlásnak kitett élelmiszereket és árucikkeket csak április 30-án este 24 óráig fogadják el.

Ötezer zsidó családot telepítenek le a Holtenger környékén?

Jeruzsálem, április 17. A „Falastin” című arab lap értesülése szerint a közeljövőben egy régi telepítési terv megvalósításához látnak hozzá, amely ötezer zsidó családnak a kolonizálására irányul a Vadi Araba völgyében, amely a Holttengertől délre nyulik Akabáig, vagyis a Vöröstengerig. Ezen a vidéken egyetlen zsidó kolónia sincs még és ha igaz az arab lap jelentése, ugy újabb kolonizációs terület megnyitásáról van szó.

Londoni jelentés szerint a Sir Herbert Samuel által alapított Council for German

Jevry hivatalosan közölte a Jewish Agency-vel, hogy ezévi költségvetésébe ötvenezer fontot vett fel négyszáz németországi zsidónak a nyár folyamán, a palesztinai egyes gazdaságokba való letelepítés céljaira. A Jewish Agency költségvetéséből újabb 13 ezer fontot szavaztak meg 300 németországi zsidó ifju mezőgazdasági kiképzésére.

Varsói jelentés szerint április 12-én kétszáz zsidó kivándorló indult el Palesztinába. Április 27-én újabb nagyszámú csoport indult el Varsóból.

M
mag
megy
Rendkiv
je

Bucuresti, ap
aitui megyei
alénk komment
sajtóban. Anna
tás eredménye
a vaidisták mi
tek ebben a me
ben. Ez annál is
részről Sibiu d
sának választá
táknak a nemz
sa óta ezuttal
párt közötti e
lasztásokon a
azonban a ner
amelynek néh
magamögött h

A nemzeti
Dreptatea, m
cikkekben szá
páratlan anyag
több és le
igyekeznek a
golni. A vaidis
lasztás napján
Az történt ugy
lasztási körzet
című lap rend
ingyen és korlá
kivüli kiadást,
ma faximiléb
mánya lemondot
komra. A rendk
szövege a köve

„A kormán
Bucuresti.
lefonálja tud
Gheorghe
este tíz ór
öfélése II. E
cia öt percet
A királyi p

A cipő
vül egyszer
szik. Mégis
megy tönkr
cipője, me
megfelelőe
A GLADYS
felelőbb es
bantartásár
Tisztítsa m
GLADYS kr
nemcsak m
de rugékon
Még ha ez
drágább is
pótszerket
csak s GLA

Milyen trükkökkel szerzett magának szavazatokat Sibiu megyében a Frontul Românesc?

Rendkívüli kiadást adtak ki a választás napján, amelyben bejelentették, hogy a kormány megbukott és Vaidát nevezték ki utódjaul

Bucuresti, április 17. (Az Uj Kelet tud.) A sibiu megyei tanácsválasztások még mindig élénk kommentár tárgyát képezik a fővárosi sajtóban. Annak idején ismertettük a választás eredményeit és rámutattunk arra, hogy a vaidisták milyen óriási erőfeszítéseket tettek ebben a megyében listájuk sikere érdekében. Ez annál is érthetőbb volt, minthogy egyrészt Sibiu dr. Tilea Viorel, Vaida adjutánsának választási közege, másrészt a vaidistákna a nemzeti parasztpártból való kiválása óta ezuttal először nyílt alkalma a két párt közötti erőviszonyok lemérésére. A választásokon a liberálisok győztek, utánuk azonban a nemzeti parasztpárt következett, amelynek néhány száz szavazattal sikerült magamögött hagynia a vaidistákat.

A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, a Dreptatea, még a választás előtt sorozatos cikkekben számolt be arról, hogy a vaidisták pártatlan anyagi áldozatokkal és a legkülönbözőbb és legfantasztikusabb ígéretekkel igyekeznek a választókat maguk mellé hangolni. A vaidista propaganda azonban a választás napján érte el kulminációs pontját. Az történt ugyanis, hogy ezen a napon a választási körzetek környékén egy „Cuvântul” című lap rendkívüli kiadását osztották szét ingyen és korlátlan példányszámban. A rendkívüli kiadást, amelyet a Dreptatea mai száma faximilében közöl, jelenti, hogy a kormány lemondott és Vaida Sándor kerül hatalomra. A rendkívüli kiadás pontos és érdekes szövege a következőképpen hangzik:

„A kormány bukása.

Bucuresti. Április 10. Ejjel 12 órakor telefonálta tudósítónk:

„Georgehe Tatarescu miniszterelnök ma este tíz órakor audiencián jelent meg őfelsége II. Károly király előtt. Az audienciát öt percet tartott.

A királyi palotából kijövet Tatarescu ki-

jelentette az újságírók előtt, hogy kormánya lemondott.

Vaida Sándort azonnal a királyi palotába hívták.

Bucuresti. Április 10.

Kiküldött tudósítónktól:

D. R. Ioanicescu, a Frontul Romanesc főtitkára a következő táviratot küldte szét a megyei szervezetek elnökeinek:

„Jelentkezzenek azonnal Bucurestiben a Frontul Romanesc székházában”.

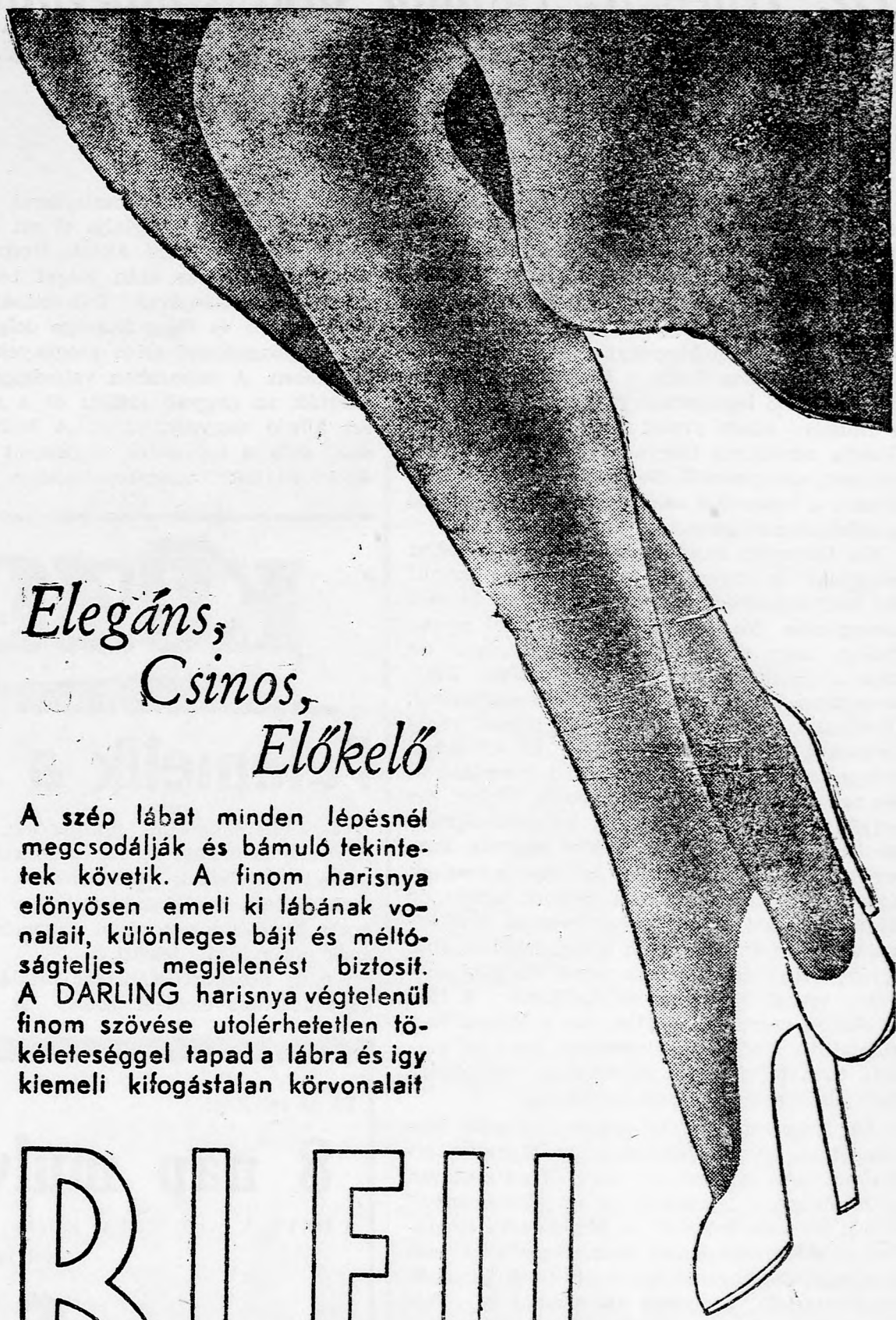
Vaida-kormány következik.

Jólinformált körök bizonyosra veszik, hogy Vaida Sándor ma megalakítja kormányát.

Részletek a délutáni rendkívüli kiadásban”.

Ez a második rendkívüli kiadás azonban már nem látott napvilágot. A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja természetesen nem a leggyöngédebb kifejezésekkel kvalifikálja a vaidistáknak ezt a propaganda-trükkjét, amely állítólag nagy hatást gyakorolt a szavazásra igyekező választókra és jónéhány száz szavazatot hozott a Frontul Romanesc számára. A Dreptatea követeli a kormánytól, hogy a rendkívüli kiadásból kifolyólag a legfőbb alkotmányos fórummal szemben elkövetett tiszteletlenség miatt vonják felelősségre a lap szerkesztőit, sugalmazóit és az egész vaidista pártot.

— Juniusban Amerikába utazik Van Zeeland. Brüsszélből jelentik: Van Zeeland belga miniszterelnök, ki az angol és francia kormányok felkérésére vállalta a világ-gazdasági értekezlet összehívását és előkészítő munkáját, junius végén az Egyesült Államokba utazik, hogy személyesen kérje fel Rooseveltnél elnököt és Hull külügyi államtitkárát az értekezleten való részvételre.

Elegáns,
Csinos,
Előkelő

A szép lábat minden lépésnél megcsodálják és bámuló tekintetek követik. A finom harisnya előnyösen emeli ki lábának vonalait, különleges báját és méltóságjeljes megjelenést biztosít. A DARLING harisnya végtelenül finom szövése utolérhetően tökéleteséggel tapad a lábra és így kiemeli kifogástalan körvonalait

DARLING

Elegáns cipő számára

KIVÁLÓ
CIPŐ
KRÉMET!

A cipő gondozása rendkívül egyszerű feladatnak látszik. Mégis, hány embernek megy tönkre időnek előtte a cipője, mert nem gondozza megfelelően.

A GLADYS krém a legmegfelelőbb eszköz a cipő jókarbantartására.

Tisztítsa minél gyakrabban GLADYS krémmel és cipője nemcsak mindenkor elegáns, de rugékony és tartós is lesz. Még ha ez a krém valamivel drágább is, ne használjon pótszereket, hanem kérjen csak a GLADYS cipőkrémet.

Ne felejtse el! MÉG A LEGOLCSÓBB PÁR CIPŐ IS SOKKAL DRÁGABB, MIT EGY DOBOZ GLADYS CIPŐKRÉM.

Tizenkilenc és félmillió lakosa van Romániának

1936-ban 176 ezer házasságot kötöttek az országban. Közel évi negyedmillióval szaporodik a lakosság lélekszáma

Bucuresti, április 17. (Az Uj Kelet tud.) A központi statisztikai hivatal most összpontosította az egész ország területéről az 1936. év folyamán beérkezett néprajzi adatokat, amelyekből kiderül, hogy a népesség fejlődése szempontjából az elmúlt esztendő kedvezőbb volt, mint 1935. A népesedési változásokat e két esztendőre összehasonlítva, az alábbi érdekes statisztika tükrözi vissza:

	1935	1936
születés	685.386	608.774
halálozás	402.678	382.185
természetes szaporulat	182.208	226.589
házasság	165.778	176.790
válás	9.536	10.883
holtan születés	13.794	14.002
1 éves korában meghalt	112.415	106.497

Mint a statisztikából kiderül, a születések száma 1935-tel szemben 23 ezer 388 lélekkel szaporodott az elmúlt esztendőben. Amíg 1935-ben ezer lakosra 30,7 születés esett, addig 1936-ban ugyancsak ezer lakosra 31,5 születés esik.

A születések növekedésével szemben lényegesen csökkent a halálozások száma. Ezer lakosra így is 19,8 halálozás esik egy esztendőben, ami a többi európai országokkal szemben lényegesen kedvezőtlenebb helyzetet teremt Románia számára. A természetes szaporulat 1936-ban 226.589 lélek volt. Ez a szám lényegesen felülmúlja az előző esztendők szaporulatát. 1935-ben a természetes szaporulat alig 182 ezer 208 lélekre rugott. A nyugati országokkal szemben a természetes szaporulat Romániában rendkívül magas, úgyhogy az ország lakossága sokkal gyorsabb ritmusban nő, mint más államokban. Az ország lakossága egyébként az utóbbi időben csaknem kizárólag a természetes szaporulat folytán növekedik. A bevándorlók száma, amely valamikor igen tekintélyes volt, az

utóbbi időben teljesen visszaesett és gyakran alatta marad a kivándorlók számának. Románia lakosságának az elmúlt esztendőben való növekedését a következő táblázat mutatja:

év	lélekszám
1935 január 1.	19,013.365
1936 január 1.	19,196.071
1937 január 1.	19,422.660

Amennyiben az ország lakossága ebben az években tempóban növekedik, valószínű, hogy legfeljebb három éven belül Románia lakóinak lélekszáma meg fogja haladni a 20 milliót. 1936 egyébként a házasságok esztendeje volt. 176.790 pár esküdött örök hűséget egymásnak, amíg nem volt precedens az ország történetében. Valószínűnek tartják, hogy a házasságoknak e rekordszámba menő megszaporodása jótékonyan fog kihatni a lakosság növekedésének ritmusára is. Ezzel szemben féltelmetesen nő a válások száma is. 10.883 házasság fölött mondták ki a válást 1936-ban, ami azt jelenti, hogy a válások száma az 1930-as helyzettel szemben több mint 50 százalékkal növekedett.

A holtan születettek és az egy éves kort meg sem érő gyermekek száma enyhe csökkenést mutat, de még így is aggasztó képet nyújt a gyermekhalandóságról.

IMPOTENCIA!

VILAGSZABADALOM! IMPOTENCIA már csak a múlté! A CASANOVA készületek (nem gyógyszer) használatával ifjúságtól a legelőrehaladottabb korig, még a tegsúlyosabb IMPOTENCIÁBAN szenvedő FÉRFI is, visszanyeri teljes virilitását. Küldjön 17 lejti bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldön díszkrémen ezen tüneményes készületek ismertetőjét. Készületek állandóan raktáron.

A. Fischer Bucuresti I. Casuja postala 333.

Dr. Horowitz Sándor utja a nagymihályi rabbiházból az amerikai közegészségügy egyik vezető pozíciójáig

— Newyorki levél —

Newyork, április 17. Az Ohio és Mississippi folyamok áradása során, mint ismeretes, hatalmas területek kerültek víz alá és a katasztrófák egész sorozatát idézték elő. A különböző államok mindenfelől az árterületekre küldték ki legjobb műszaki és orvosi szakembereiket. A jótékonyági egyesületek vezetői társaságában, hogy a katasztrófa méreteit a lehető legkisebbre csökkentsék.

Illinois állam orvosi megbízottja ezuttal Peoria városának főorvosa volt: dr. Horowitz Sándor, aki fivére J. Benjámín Horowitz rabbinak, a hollandiai zsidó közösség palesztinai meghatalmazottjának.

Dr. Horowitz Sándor ma hetvenéves. Mint szegény, érvényesülést kereső bocher került ki Nagymihályból, ahol apja neves rabbi volt, Amerikába. Nagynehezen küzdötte fel magát odáig, hogy az egyetemet látogathassa. De már a klinikákon feltűnt szorgalmával, lelkiismeretességével és orvosi képességeivel. Hosszabb orvosi praksis után Peoria város orvosává választották. Ebben az állásában szorgalmával, a betegek iránti odaadásával és nagy szaktudásával hamarosan kitűnt. Ma egyike az Egyesült Államok közegészségügyi szaktekintélyeinek, akit minden nagyobb közegészségügyi akciónál vezetőserepben vesznek igénybe. Az árterületen heteket töltött dr. Horowitz, aki korát megszegyenítő agilitással intézkedett a barokk gyors felállításáról, gyógyszerek és kötszeranyagokról és lelkiismeretes orvosi kezelésről és ápolásról. A legkíméletesebb szervezők egyike, aki a katasztrófa napjaiban arról is gondoskodott, hogy az áradás továbbterjedését gátakkal és homokzsákok elhelyezésével megakadályozza.

Dr. Horowitz Sándor egyike Amerika legismertebb orvosi szakiróinak is. Egyetlen alkalmat sem mulaszt el, hogy ki ne mutassa a zsidóknak a természet- és orvostudományok körül szerzett érdemeit. A Maimonides emlékében sokat fáradozott azon, hogy a korszakos jelentőségű zsidó tudós műveinek lényegét megismerjék nemzsidó pályatársai is. Felolvasásokat tartott Maimonidesről és az orvosi folyóiratokban ismertette Mose bar Maimon jelentőségét az orvosi tudományban.

Kimutatta, hogy Maimonides, aki magát rabbi Juda Hanaszi, a Misna egyik szerkesztője leszámítottjának vallotta, még törvényködifikátori minőségében is a természettudomány elvei által vezéreltette magát. Amit korabeli matematikusok, asztronómusok és filozófusok tanaiból merített, mindazt bölcsen beolvasztotta a zsidó nép kulturájának vivmányai közé. Emelni akarta a zsidó nép művelődésének szintjét és egyben igyekezett kifelé kimutatni a nép nagy erkölcsi és szellemi értékeit.

Horowitz Sándornak Maimonidesről írott dolgozatát az amerikai orvosi sajtó külön könyvben is kiadta.

Dr. Horowitz Sándor az elmúlt évben, amikor a londoni orvoskongresszuson mint az amerikai delegáció egyik vezetője szerepelt, Európában járt és felkereste Clujon élő hugát, Spéter Károlyné, született Horowitz Juditot. Az amerikai orvos meglátogatta a klinikákat, a zsidókórházat és dr. Mátyás szanatóriumát is. Bámulatának adott kifejezést afölött, hogy ebben a városban milyen nagyvonalúan van kiépítve a közegészségügy.

Ugyancsak a nagymihályi rabbiházból került az életbe J. Benjámín Horowitz, aki fiatalon vette feleségül a késmárki Grünburg rabbi leányát. Házaságkötése után nemsokára Bistritára hívták meg, ahol 14 éven át látta el a főrabbinatusi teendőket. Ez már negyven évvel ezelőtt volt, de még sokan emlékeznek a fiatal pap jószágára, áldozatkészségére és kitűnő szónoklataira. Különös közszeretettel örvendett felesége, aki az egyszerűség, a jótékonyág és munkakészség valóságos megtestesülése volt. Bistritáról Alsókubinba hívták meg Benjámín Horowitz rabbit és később, huszonnyolc évvel ezelőtt, a hollandiai hitközségek szent-

földi egyesületének amszterdami vezetősége megkérte, hogy foglalja el ezt a nagy és szent munkával járó állást. Horowitz rabbi rövid gondolkodás után eleget tett a meghívásnak. Családjával Palesztinába költözött, ahol ő és főleg felesége dolgozott sokat a jeruzsálemi zsidó szegények és árvák érdekében. A háboruban valóságos körüljárójának az anyagi jóságú és a nélkülözökért küzdő nagyszonyt. A hollandiai zsidók, akik a háborútól megkímélt országban éltek, siettek adományokkal a palesztinai

zsidóság helyzetén segíteni. (A nagy segélyakciót pedig a Horowitz rabbi párt bonyolította le, a körülményekhez képest a lehető legjobb eredménnyel. A rebbeben megszervezte a szegénysorsu gyermekek ellátását. Napról-napra meglátogatta a betegeket még akkor is, ha járványos kórságban szenvedtek. Nem egyszer történt azokban az időkben, hogy éjnek idején álmából zavarták fel, hogy segítségére jöjjön egyik, vagy másik nyomorgó családnak.

A kiváló nagyszonyt öt évvel ezelőtt Frankfurtban, ahová kezeltetni ment magát, kidőlt az élok sorából. Néhány nap múlva, utolsó kivánsága szerint, holttestét Palesztinába vitték, ahol példátlan részvét mellett temették el.

Horowitz rabbi ezidőszent Budapesten tartózkodik, ahol egyik leánya van férjvel. (G. H.)

KÖZGAZDASÁG

Felemelik a középértéktáblázatot

Ai külkereskedelmi igazgatóság most fejezte be a hivatalos középértéktáblázat jelenlegi tételeinek felemelésére vonatkozó munkálatait, ami tulajdonképpen az importárúk illetékeinek további felemelését és az árak drágulását jelenti.

Az új középértéktáblázat általában véve 50 százalékos emelést jelent. A textilárúk-

nál és nyersanyagoknál az új középértékek kétszeresei az eddigieknek.

Borotvapengéknél, fűrészeknél stb. az emelés 15 százalékos, gyógyszerészeti és kémiai készítményeknél 20 százalékos, bőripari termékekénél 100 százalékos, festékárúknál 20 százalékos, fűszereknél 10—15 százalékos.

El ne felejtse! Jegyezze meg jól!

8 nap múlva, április 26-án

a DAVILA (volt Thália) Színház mozgójában kerül bemutatásra az első művészi eszközökkel készült palesztinai hangosfilm:

SABRA

Egy chalic és egy arab leány szerelmének regénye. A cselekmény Palesztina legfestőbb tájain játszódik. Gyönyörű héber dalok, csodás zsidó melódiák. Főszerepben: HANA ROVINA, MESKIN, BERTONOV és a telavivi „Habima” Nemzeti Színház legkiválóbb művészei. Három kitűnő kiegészítő műsor: 1. Sokolov beszéde a zsidósághoz. 2. Purim az Erebben. 3. A telavivi Makkabiád.

A film forgalmazási és kölcsönzési joga a clujji ROYAL mozgóé.

A sathari Casa Noastră valutapert indított az Astra vagongyár ellen

A döntőbíráóság szerint: az aranykés:let felértékelése nem jelent devalorizációt

Szokatlanul érdekes és nagy jelentőségű kártérítési perben hozott nemrégiben ítéletet egy választott bíróság, melyben az ország jogásztársadalmának három kiválósága foglalt helyet.

A sathumarei Casa Noastra pénzüzet az Unió vagonyármál birt igen jelentékeny részvényérdekeltségét korábban átadta az Astra vagongyárnak, helyesebben a két vagongyár fuziójából alakult új vállalatnak. Az átvett részvénylapokat nem fizették azonnal ki, hanem a felek között létrejött megállapodás szerint a részvények ellenértékét a sathumarei pénzüzet successive kapja meg. A szerződésben kikötötték, hogyha a lej értékelésében hivatalos csökkenés állna be, akkor az Astra vagongyár a devalorizációnak megfelelő kártérítéssel tartozik a Casa Noastrának.

A Banca Nationala ama ismeretes elhatározását, amellyel a bankjegyfedezetet képező arany-stokkot átértékelte, a Casa Noastra elegendő indoknak tartotta arra, hogy valutadevalorizáció miatt kártérítési pert indítson az Astra vagongyár ellen. A pert hármias választott bíróság tárgyalta, melynek tagja voltak: Emanoil Pantazi, Constantin Xenii és Grigore Junian, mindhármian elismert szaktekintélyek. A döntőbíráóság szavazat-többséggel, minthogy Junian különvéleményt jelentett be, kimondta, hogy a Banca Nationala aranykés:letnek felértékelése nem érinti a stabilizációs törvényben lefektetett elveket, ez a felértékelés nem jelent devalorizációt és így a felperes bankot kártérítési keresetével elutasította.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

D. W. Deva. Az államnak eszközölt szállítások számlázásánál a következő törvényes illetékek rovardók le: 1.40 százalékos pénzügyi jogilleték, mivel a szállító vállalat és az állam között létrejött szerződésről van szó s ugyanezen címen 0.10 százalékos repülőbéllyeg. A facturára, mint ilyenre 0.20 százalékos jogilleték és ugyanennyi repülőbéllyegilleték jár. A lerovandó repülőbéllyegilleték tehát együttesen 0.30 százalékos. Megnyugtatónkra közöljük, hogy nemcsak a pénzügyi hatóságok értelmezik így a törvényt, hanem például a gyárparosok szövetsége is ily értelemben tájékoztatta a tagvállalatokat.

Százmillios költséggel dolgozik a Regna. A Regna fotomaké szövetkezet április elsején tartotta meg ezévi rendes közgyűlést. Az erről kiadott jelentés mérlegadatokat nem közöl és csupán csak felsorolja a múlt évben eladott és az üzemenknél elfekvő árúkészleteket. Az 1937. évi költségvetési előirányzat 107.462.401 lejre rug. Hirdetmény. Köztudomásra hozzuk, hogy a clujji kereskedelmi és iparkamara 1937. évi választói névjegyzéke, amely a legfőbb gazdasági tanács és a professzionális kamarák szervezetéről szóló 1936. évi április 29-iki törvény alapján felülvizsgáltatott, közszemlére van kitéve folyó évi április 20-iki kezdődőleg a kamara irodájában, Cal. M. Foch 51. I. em. Az érdekeltek törvényes időben fellebbezéssel élhetnek. Dr. Partenie Dan k. a. elnök. Dr. Ioan Muics s. k. főtitkár.

TITKOS BETEGSÉGEK

Téves előítélet — amely ellen mindig küzdenünk kell — „titkos” betegségnek tekinteni a húgy és ivar-szervek, valamint a hólyag és mellékszerveinek megbetegedéseit.

Ezen álszemérem súlyos és szomorú következményei — úgy az egyénre, mint a fajra nézve — ugyszólván kiszámíthatatlanok.

Mindenesetre sürgős intézkedésekre van szükség. PAGEOL a leghatásosabb húgyszervi fertőtlenítő enyhíti a fájdalmakat, megszünteti a folyást, tehermentesíti a prosztatát.

PAGEOL azonnali megkönnyebbülést ad, használata energikus, tökéletes és végleges kikezelést biztosít.

PAGEOL

hatásos húgyszervi fertőtlenítő

Kapható: gyógyszerárúknál és drogériákban.

Oroszország vezet a fa-export terén

A nemzetközi fairoda hivatalos kimutatása szerint a 12 faexportáló állam 1935-ben 37 és félmillió köbméter árut adott el a külföldi államokban, mely mennyiség 1936-ban már 36 millió köbméterre esett vissza.

A tavalyi faexport mennyiségben és százalékokban a következőképp alakult:

Oroszország	10,572.364 m ³	29.3 %
Finnország	8,620.121 „	23.9 „
Svédország	4,434.276 „	12.3 „
Lengyelország	2,911.549 „	8.1 „
Csehszlovákia	2,322.526 „	6.4 „
Ausztria	2,260.014 „	6.3 „
Románia	1,893.623 „	5.3 „
Lettország	1,224.417 „	3.3 „
Jugoszlávia	864.470 „	2.4 „
Litvánia	347.628 „	1.0 „
Esztorország	340.528 „	1.0 „
Norvégia	267.917 „	0.7 „

A faexportáló államok sorában tehát Oroszországot illeti meg az első hely, míg mögötte közvetlenül Finnország következik.

A Consum új száma részletesen ismerteti a bankkereskedelem megszervezéséről és szabályozásáról szóló törvény módosítását, valamint a devizatorvény végrehajtási utasítását. A hét legaktuálisabb gazdasági és gazdaságpolitikai eseményeiről a következők főbb cikkeiben számol be a Consum most megjelent legújabb száma: Kedvezően haladnak a román-magyar gazdasági tárgyalások, A nagyipar meghallgatása nélkül lép-e életbe kartell-törvény?, A munkabiztosító törvényt módosító törvény új rendszert vezet be a vállalatok ellenőzésébe, Négy év alatt készül el Turnu Severin mellett a Jugoszláviát Romániával összekötő új Duna-híd, Soron kívül utal ki devizát a Banca Nationala az importált nyersanyagok fizetésére, Az új felemelt utórizációs illetékek április 10-én léptek életbe. Fizetésképtelenségek, Új cégek és cégváltozások, Közszállítók és árlejtések első forrásból olvashatók a Consumban. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivaltól, Cluj, Str. Iuliu Maniu 3.

— A belek gyakori teltsége és a rekesz erősebb feltoldódása a rendkívül enyhén és kellemesen ható természetes „Fetene József” keserűviz használata által — reggelenként égyomorra egy pohárral — megszüntethető és az agy, a tüdő vagy szív felé irányuló vértódlulás ellensúlyozható. Az orvosok ajánlják.

Megjelent a mezőgazdasági törvény magyar fordítása. A Gazdasági Egyetemen vezetősége abból az elgondolásból indulva ki, hogy a mezőgazdák érdekeit nem csupán gazdasági szakkérdésekben nyújtott felvilágosítással kell szolgálnia, hanem ismertetnie kell velük a mezőgazdaságot érdeklő összes törvényeket és rendeleteket, — ez év elejétől hivatalos lapjának, a Gazdának mellékleteként Jogi Mellékletet ad ki dr. Asztalos Sándor ügyvéd szerkesztésében. Ennek második száma a mezőgazdasági törvény teljes szövegét és az abban idézett törvények vonatkozó részét hozza magyar fordításban, tetszetős kiállításban 104 oldalon. A Jogi Melléklet előfizetési díja évi 60 lej, melynek ellenében kéthavonként, évi 6 számot ad az egyet. A mezőgazdasági törvény összevont számként jelent meg. Bolti ára 30 lej, kapható minden könyvkereskedésben, valamint a Gazdasági Egyetemen (Cluj, Str. Andrei Muresan 10). Vidékieknek 35 lej előzetes beküldése mellett azonnal szállítja az egyesület.

Mac

mo

Beszélgetés

Miaja tábor kapcsolatban zansznoksgaga lentótek elsim az alábbiakban Zeitung cikké Jose Miaja védelmének p ban fogad ber minisztérium feláll íróasztal velekkel, jegy féle térképek

Mennyi idő nek becsüljük számítottuk. C mását teszi, a utat futott b tornok. Miaja

a viscajai E

A Miaják min koznak, ami é Innet Asturia léd. Jose itt és a proletárg

a maga itünő ered

A tábornok és különösen

Betegre a lázat

— „39 fok — „Mit te — „Alkaln bedörzsölés”

*) Carmol meghülések, mak és láz el Kapható gyóg ban.

szélgetni. Most foglalta, de az szemívege aló reánk.

Életéről kezd nak az afrikai íyekben részt wzer léptették hanem képessé után a San Fe neveztek ki. A azonban

hamar feltü liberális felj ták dugni o

Ezt azonban ne azon, hogy a s vezetője lehess várta, hogy li vinni a spanyo — Mikör let nem töle.

— Nyolc év Közben az e nokává nevezte élesen szemben tonai próbálko

Legutolsó be mint a 3- Közben foglyt

Primeros Gummi

A LEGFINOMABB, LEGBIZTOSABB ÉS LEGERŐSEBB GYÖZELME! A „Brilliant-Extra Primissa” és „Luxus-Silken-fine” minőségek meghódítják az egész világot! Győződjön meg csodás bősönypuha finomságáról. És soha nem fog mást, mint PRIMEROS-t kérni!

Madrid népe én is vagyok — mondja Miaja tábornok

Beszélgés Miaja tábornokkal katonai karrierjéről és Madrid védelméről
A tábornok egész családja a felkelők foglya

Miaja tábornok neve most azzal a hírrel kapcsolatban vetődött fel, hogy az ő parancsnoksága mellett kísérik meg az elmentétek elsimitását. Aktuálisnak tartjuk az alábbiakban ismertetni a Neue Züricher Zeitung cikkét Madrid védőjéről.

Jose Miaja tábornok a spanyol főváros védelmének parancsnoka dolgozószobájában fogad bennünket, a madridi hadügyminisztérium épületében. Amikor belépünk, feláll íróasztala mellől, amely aktákkal, levelekkel, jegyzetkönyvecskékkel és különféle térképekkel van tele.

Fegyverkovácsból tábornok

Mennyi idős lehet ez az ember? 57 évesnek becsüljük és később kiderül, hogy jól számítottuk. Olyan korosodó ember benyomását teszi, aki egyenes, becsületes életutat futott be. Fegyverkovácsból lett tábornok. Miaja tábornok egy

viscájai Eibarból való munkáscsaládból származik.

A Miajak mind fegyverkészítéssel foglalkoznak, ami ennek a városkának főipara. Innét Asturia fővárosába költözött a család. Jose itt került a katonai akadémiára és a proletárgyerek, aki sikereit

magya tehetségének köszönhető, kitűnő eredménnyel végezte a katonai iskolát.

A tábornok nem nagyon beszédes ember és különösen nem szeret idegenekkel be-

Betegség esetén először a lázat kell leküzdeni!

— „39 fok!
— „Mit tegyek doktor ur?
— „Alkalmazzon egy Carmol*)-os bedörzsölést és megszabadul a láztól.“

*) Carmol a legjobb bedörzsölő szer megfázások, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Ara üvegenként 22 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

szélgelni. Most különben is nagyon el van foglalva, de azért kerek, aranykeretes szemüvege alól jószágos szemekkel pillant reánk.

Életéről kezd beszélni. Elmondja azoknak az afrikai hadjáratoknak a sorát, amelyekben részt vett és amelyek során két-szer léptették elő és pedig nem kórosként hanem képességeire való tekintettel. Ezután a San Fernando ezred parancsnokává nevezték ki. Az impérialista környezetben azonban

hamar feltűnt és kellemetlenné vált liberális felfogásával és ezért be akarták dugni a hadügyminisztériumba.

Ezt azonban nem fogadta el, viszont kapott azon, hogy a spanyol boy-scout mozgalom vezetője lehessen. Ettől a mozgalomtól azt várta, hogy liberálisabb felfogást tud bevinni a spanyol ifjúságba.

— Mikor lett önből tábornok? — kérdezem tőle.

— Nyolc év előtt — hangzik a válasz. Közben az első madridi divízió parancsnokává nevezték ki és ebben a minőségben élesen szemben állott minden reakciós katonai próbálkozással.

Legutolsó beosztása Valenciában volt, mint a 3-ik divízió parancsnoka. Közben folyton csilingel a telefon, ame-

lyet a tábornok unokaöccse, Segundo Miaja kezel. A tábornoknak pár pernyi dolga támad egy ezredessel a térképen és ez alatt szóba állhatunk Segundóval.

A Miaja család tragédiája

Halkan figyelmeztet bennünket:

„Csak a fiáról, családi ügyeiről ne beszéljétek.“

Erről a tragédiáról soha sem beszél vele egyikünk sem. Amint látjuk, nyugodtan és keményen dolgozik, de ő is csak ember és vannak idegei, amelyek a pattanásig megvannak feszítve. Kérem legyenek kiméletesek ezen a ponton.

Kilenc gyermeke, két unokája és két veje van és ezek mind feleségével együtt az ellenség foglyai.

Nagyobb részt afrikai börtönökben vannak. A háború Melillában érte őket. A tábornok egyik hadnagy fia a talaverai ütközetben sebesült meg és került fogságba.

Amikor a polgárháború a nyáron megindult, a fasiszták ezt az üzenetet küldték Miaja tábornoknak: „Összes hozzátartozóit felelőssé tesszük azért, amit Ön ellenünk cselekedni fog.“

Mindössze egy gyermeket sikerült megmen-teni. Most már ismerik ezeket a dolgokat és nagyon kérem, ne tegyenek ilyesmiről említést a tábornok előtt. Mindössze kétszer láttam őt életében sírni. Amikor az apja meghalt és amikor a fiát elvesztette Talaveránál. Most szakadatlanul dolgozik.

Reggel 8-kor már fenn van és esté 10-ig itt ül ennél az asztalnál. Közben csak egy órai pihenőt tart.

Egyszer eszik napjában és éjjel keveset alszik. Tiszti fizetésén kívül egy cent vagyona sincs. Legjobban a gyermekeket szereti.

A tábornok éppen befejezte a dolgát a vezérkari ezredessel és a „gyermekek“ szó megütötte a fülét.

— Igen, a gyermekeket nagyon szeretem, de sajnos itt nem lehetnek körülöttem, Madridban ma mindenkinek meg kell válnia gyermekeitől. Folyton bombáznak. Legutóbb is nehéz gyújtóbombákat dobtak ide a minisztérium épületére. Az udvaron 7 autónk elpusztult. Tisztjeim azt akarják, hogy hurcolkodjam el innét, de mi értelme lenne ennek? A napokban kiinn voltam a harcvonalban. Ott is bombáztak. Kocsim befordult egy bombavágta földtölcsérbe. Eltörttem esés közben a karomat. De hát ezért vagyunk a háborúban. Nem igaz?

Megkérdezzük tőle, mi a véleménye a helyzetről?

Miaja tábornok visszaül az íróasztalához és nehéz ökleit az asztal lapjára fekteti.

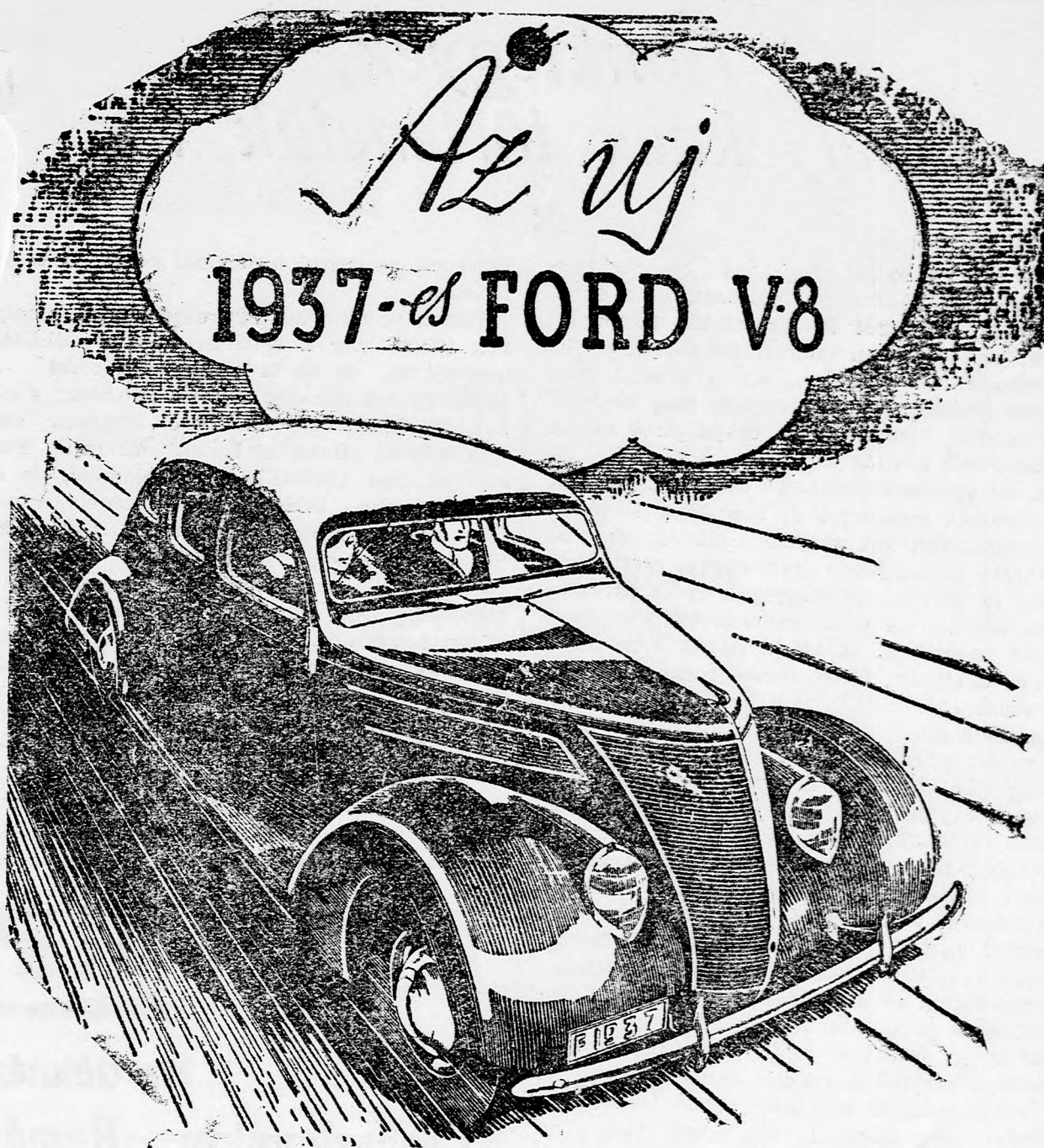
A legrégebbi amerikai zsidó kiadó jubileuma

Charles E. Bloch, a Bloch Publishing Co. amerikai zsidó kiadóvállalat elnöke, aki az amerikai zsidó kiadók nesztoraiként ismeretes és ma is éppen úgy végzi kötelességét az íróasztala mellett, mint régen, az elmúlt évben lépett 75-ik életévébe.

A jubiléumát úgy családja, mint üzletársai melegen ünnepelték és az ország minden részéből felkeresték üdvözlő iratokkal, de az angol és zsidó sajtó is melegen méltatta érdemeit.

A newyorki Szabad Zsinagóga végrehajtó bizottsága bankettet rendezett Charles E. Bloch tiszteletére, mint aki egyike volt az alapítóknak és a hitközség elnökségét is vállalta. A banketten az ünnepi szónok tisztségét dr. Stephen S. Wise, Bloch meghitt barátja látta el.

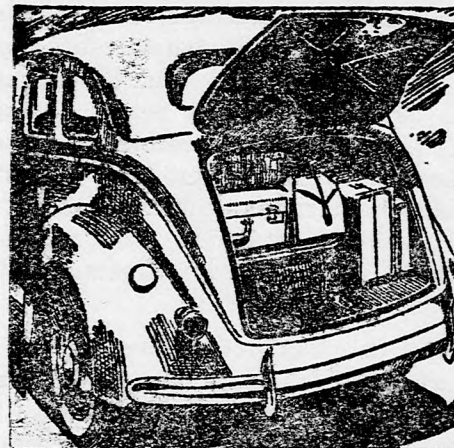
Bloch 1861-ben Cincinnati-ban született, ahová atyja, Eduard Bloch 1845-ben emigrált Csehországból. Eduard Bloch előzőleg Newyorkban és Albanyban is tartózkodott, míg végre Cincinnati-ba került, ahol sógora dr. Isaac M. Wise rabbi lakott. Eduard Bloch 1854-ben alapította meg sógorával együttesen a Bloch & Co. nyomdai és kiadó vállala-

TÖKÉLETES MECHANIZMUS, ELEGÁNS VONALAK, LESZÁLLITOTT ÁR

Az új 1937-es Ford V8 modell a legújabb autómobil ebben a kategóriában. Minthogy elegáns, kényelmes, tágas, erős és biztos, az új modell kielégíti az autóbilitást minden kategóriájának igényeit. Ford uni-

verzális autó amely még hosszabb használat után sem értéktelenedik el mindig könnyen és jó áron adható el. Ezenkívül még egy újdonságot is hoz, amelyet egyetlen más autónál sem találunk: a vevőnek módjában áll, hogy ugyanazon karosszéria mellett két motor között válasszon: az egyik 85 lóerős, a legnagyobb teljesítmények számára, míg a másik 60 lóerős a leggazdaságosabb üzem számára. Ime, ezért hódította meg az új 1937-es Ford V8 az egész világot.

Ford V8 1937 rendkívül kényelmes: úgy elől, mint hátul három utasnak több mint kényelmesen van helye. A kényelem növekedett azon tény által is, hogy a podgyászkészbe az addiginél többet lehet elhelyezni.

— Irjanak a helyzetről, amit akarnak. Az ellenség itt fekszik előttünk már hónapok óta és nem képes előbbrejutni. Mi, katonák vagyunk és nem ijedünk meg. Én a népből származom és a nép állított a helyemre. Madrid népe én is vagyok: A nép győzni fog!

gyá fejlődött és ma az egész világon a legrégebbi és legismertebb a hasonló vállalatok között. Mint ilyen híven megőrzi az alapítók tradícióit és sohasem hagyta cserben a kitűzött célokat és az üzleti tisztesség útját, amelynek hírnevét köszönheti.

Ezen évtizedek alatt a könyvkiadói társulat sok száz könyvet adott ki, aminek horderejét csak akkor lehet mérlegelni, ha megfontoljuk, hogy e kiadványok mind zsidó tárgyak és főleg angol nyelvűek, tehát terjesztési lehetőségük meglehetősen szűk körre korlátozott. E könyvek között szerepelnek a Szentírás, imakönyvek, iskolai hittankönyvek és egyéb a zsidó irodalom más ágaihoz tartozó munkák, amelyek az egész világon forgalomban vannak.

Minden esetre megnyugtató tudat, hogy a zsidó üldözések mai neoklasszikus korában akad egy földszív, az északamerikai Unio területén, ahol a Cincinnati-ban 1854-ben és Newyorkban 1901-ben alapított Bloch Publishing Co zsidó könyvkiadó vállalat egy és ugyanazon család kitartó szorgalma alapján a zsidó család birtokában maradhat már harmadik generáción át és fennállásának 84-ik esztendejét taposhatja.

Dr. Stern Mór.

A természet gyógyító erőire alapított
Diétás Gyógyintézet
krónikus betegségekben szenvedők részére.
Vezetőorvos: Dr. Fejér Miklós
Carel, jud Salaj. Prospektus, Telefon.

Bankiegyek, amelyeknek történetük van

Ha egy gyürődött öreg bankó beszélni tudna és elmondhatná pályafutását, érdekes és épületes dolgokról szerezhetnénk tudomást. Mert története van minden bankónak. És ha minden bankó elpirulna, amely érdemtelenül cserélt gazdát és nem szolgálta meg becsületes munkát, lehet, hogy csupa piros bankó szaladgálna a világban.

A mi értelmeseinkben ez a hétköznapi megszokott esemény, de még nem történet. A történetben azt a rendkívülit várjuk, ami százézer bankó közül csak eggyel esett meg, azzal is csak egyetleneszer egész pályafutását alatt. Az ilyen emlékezőt papírosok aztán bekerültek az állambankok múzeumaiba, — a hirhedt hamis bankó pedig a rendőri múzeumokba.

A hamisbankók a pénzvilág demimondjai. Egyebük sincs, mint a rettentő rossz híruk, pedig valójában nem is olyan ártalmasak és főként, egyáltalában nem érnek annyit, mint rossz híruk után gondolná az ember. A hamis bankók rendőri gyűjteménye egyszerűen elképeszti a laikust primitívégével, s a zagyváltan csodálkozni való, hogy akad ember, akit ezekkel az ügytelenségekkel falhoz lehetett állítani. Lépten-nyomon olvassuk bankjegyhamisítókról, akik csodálatos ügyességgel dolgoztak és portékájukat alig lehet megkülönböztetni a valóditól. Ez a „csodálatos“ jelző azonban majdnem minden esetben túlzás és a valóságban a hamisítók nyomdatechnikai túlzása még akkor is megbukott volna, ha nem bankót, hanem villamosjegyet akartak volna hamisítani. Mihelyt a hamisító nyomtatni akarja a bankjegyet, azonnal megbukik s a bünyűgyi praxisban az igazán helytálló hamisítványok egyenként készített kézirajzok szoktak lenni. Ezen a nehéz kenyérkereseti pályán az emberi kézimunka főnyesen győzi le a gépet. Mint üzlet, persze ez is gyalázatosan rossz, mert egy hamis bankó rajzolása akkora munka, amivel becsületesen meggyeszer annyit lehetne keresni.

Vannak azonban, akikben az amatőrpássió ebben az irányban tör a csillagok s így ilyen ember okozott nagy meglepetést az egyik washingtoni bank pénztárosának, aki egyszer unalmában olvasgatni kezdte a tizdollárosok köriratát. Azon a helyen, ahol a felírás szigorú figyelmeztetést tartalmaz: „A bankjegy utánzását a törvény bünteti“ — egyik bankón a következő megmáltított felírást találta: „Aki ezt a bankjegyet valódnak elfogadja, számár, mert a bankjegy hamis“.

A pénztárnok majd leszédült a székről, mert ilyen becsületsértést még soha vágtak a fejéhez. Hogy számár lenne, még most sem látta be, de hogy a tizdolláros hamis, a napnál világosabb lón. Az amerikai rendőrség el is fogta a hamisítót, egy amatőrt rajzolt, azzal a védekezéssel, hogy ő nem bankót hamisított, hanem hamis bankót rajzolt és mindenkit korrektil figyelmeztetett rá. Végre is pénzbírsággal uszta meg a kalandot.

Valódi bankóhistoriákban az Angol banknak van leggazdagabb múzeális gyűjteménye. Itt őrzik a világ legnagyobb bankóját, az egymillió fontos bankjegyet egy darabban. Ez a két-tenyérnyi papíros, a mai valutaszámítás szerint ötszázmillió lejt jelent a mellényzsebben. Persze olyan mellényzsebb nincs, amely ezt repedés nélkül elbirná. Négy darab ilyen bankót nyomtattak mindössze, egyik a múzeumban van, másik Rotschild bankár tulajdonában, a harmadik és negyedik két más angol bankárnál. Külön pénzszerkevényben, aránylag a legfelületesebb őrzet alatt, mert nincs tolvaj, aki ezt a bankót ki tudná adni.

Az angol banknak joga van arra, hogy tetszés szerinti címletű bankjegyet nyomasson s ez a joga nagyon kapóra jött, amikor egy külön angol örökghyó óriási örökséget irt az angol kincstár javára, azzal a kikötéssel, hogy a kincstár fizesse ki egy évtizedes cipőszámláját, az egyetlen adósságot, amit hátra hagyott, — de szigorú kikötés szerint egyetlen darab bankjeggyel. A külön angol még a másvilágon is mulatott azon, hogy hogyan fogja törni a fejét a kincstár, míg a pontosan 555 fontnyi adósságot kifizeti. A kincstár papírost vett elő, számolt és megtalálta a megoldást. Az angol bank nyomtatott egyetlen darab 555 fontos bankjegyet és gvallérolan fizetett. A cipész pedig visszaadta a bankjegyet a bank muzeuma számára, kétszeres pénzért.

1800-ban az a terv merült fel az angol pénzvilágban, hogy minden ércpénzt bankjegyre kellene kicserélni. A bank próbanyomatokat készített a tervhez, s a nyomatok közt egypennys bankjegyek is voltak. Ezek soha kerültek forgalomba, de a múzeumban van belőlük néhány példány. Ezeknél a kétlejes bankóknál kisebb értékű még nem

szerepelt az angol birodalom pénzügyi történetében.

Van a múzeumban egy csodabankó, amelynek titkát már a spiritiszták is próbálták megfejteni, de ők is megakadtak vele. A bankjegy hét hónapig volt forgalomban, s ekkor jöttek rá, hogy „Bank of England“ aláírás helyett „Bank of Irland“ áll rajta. Persze, azonnal kivonták a forgalomból, de ez csak pénzügyi intézkedés volt, amely a rejtélyt semmivel sem csökkentette. Hogy a hibás felírás mikép kerülte ki az ezerszeres technikai ellenőrzést, ez csak kisebbik fele a csodának. Azt azonban, hogy a nyomtatóklyisén hogyan változott meg a felírás és miért csak ebben az egyetlen esetben, meghalad minden technikai képzeletet. Ezt a bankót megvizsgálták a világ minden műszerével, s valódsága kétségen felül áll, ellenben sem előtte, sem utána soha még egy hasonló százfontos elő nem került. A szakértők egyhanguan megállapították, hogy varázslat történt

és ezzel a felirással került is a nevezetes bankó a múzeum iveszkekrényébe.

Az angol törvény és szokások szerint a bankjegy értéke semmit sem csorbult, bármit írnak rá, így aztán felíratos bankjegyek ezerszázra akadnak a múzeumban. Ez régebben elterjedt szokás volt és csak a morgolódo pénzfelvevők ellenszerve korlátozta. Manapság Angliában is olyan gyorsan adják ki az emberek a pénzt, hogy a rövid idő alatt eszükbe sem jut a bankóra írni. A régi bankjegyek különböző női neveket örökítenek meg, persze mindegyik a legszebb volt annak idején az egész világon, s mulhatatlanul szükségesnek látszott, hogy ezt a ténnyt egy száz, husz vagy tizfontos bankó hirdesse, a trubadur anyagi viszonyai szerint. Megállapítható, hogy a tizfontosok vannak a leghevesebb szerelmi nyilatkozatok.

Egy ötfontos bankjegy 1856-ban életet mentett meg felíratával. Egy angol matróz került Algírban az ottani emir fogságába (hivatalosan eltűnt) s a matróz rokonai pontos címével üzenetet küldött ki a fogságból egy ötfontos bankjegy hátán. Afrika déli csucsán, Fokvárosban került a bankó egy hajóskapitány kezébe, aki a cím után értesítette az angliai rokonokat. Megmozdult persze a brit admirális, s a matróz hatévi fogság után visszatérhetett övéhez.

SPORT

Ma délután Bucurestiben:

Csehszlovákia—Románia Benes Kupa mérkőzés

Cluj, apr. 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyre feljebb ivelő román labdarugás ma fenállása óta egyik legnagyobb és legfontosabb eseményéhez érkezett: a román válogatott labdarugócsapat a Benes cseh köztársasági elnök által a kisantant három állama részére felajánlott kupáért Csehszlovákia válogatottjával méri össze erejét.

Románia ma nem először játszik a cseh válogatottal, mégis a mai találkozó kiemelkedik az eddigi találkozó sorából. A román futball értéke ma immár ott van a közép-európai futball közelségében, Románia résztvevője a közép-európai nemzetek KK küzdelmének, amely tény a legteljesebb elismerése annak, hogy a román labdarugás kinőtt gyermekcipőből. A mai mérkőzésnek tehát igazolnia kell azt, hogy Románia labdarugó sportja nem ok nélkül követel helyet a maga számára a nagy futball-nemzetek sorában, igazolnia kell, hogy az az erőfeszítés, amelyet a román labdarugás külföldi barátai a Nyugat felé való orientálódás törekvéseiben kifejtettek, nem volt hiábavaló és semmiesetre sem alaptalan.

Ez a feladat azonban kétszeresen nehéz, ha tekintetbe vesszük, hogy a román labdarugásnak ezen ténnyt éppen a cseh válogatottal szemben kell igazolnia. A legutóbbi labdarugóvilágbajnokságokon második helyen végzett cseh válogatott labdarugócsapat igen nagy, komoly ellenfél. Olyan komoly, hogy már eleve le kell mondanai azokról az itt-ott kifejezett reményekről, hogy Románia idehaza, saját közönségétől lelkesítve, saját pályáján legyőzheti Csehszlovákiát. Tény, hogy a legutóbbi cseh-román találkozon a világbajnokság selejtezőjében Csehszlovákia alig egy góllal tudta legyőzni Romániát Triestben. Ez azonban nem irányadó. Csehszlovákia nem vette komolyan Romániát és a nagy formát kijátszó román válogatott hajszálon mulott, hogy nem akadályozta meg ellenfelét a továbbjutásban. Ma azonban más a helyzet. A cseh labdarugó sport vezetői tisztában vannak a román válogatott labdarugócsapat képességeivel és ennek megfelelő elszántsággal készültek a mai találkozóra.

A ma játszó román válogatott — általános megállapítás szerint is — a lehető legjobb, melyet Románia ma olyan ellenfél ellen, mint Csehszlovákia, kiállíthat. Igen nagy volt azoknak a száma, akik a fiatal elemek beállítását látták volna szívesen a mai mérkőzésre. Ezek a vélemények azonban nem vették tekintetbe, hogy a közel kétszáz válogatott mérkőzésen egybeforrott cseh csapat ellen nem lehet ujonckokat szerepeltetni. Felcan I, Cocuban II, Nistor, David, Galn, Borgea, valamint mindazok a játékosok, akiknek kimaradását sokan — nem éppen líkálpatriotizmustól mentesen — kifogásolták, kétségtelen felértek a válogatott fomáig, de nem a csehek ellen. A csehek ellen régi, kipróbált, a válogatott mérkőzések izgalmaival, fair keménységével megszokott játékosokat kellett szerepeltetni és ebből a szempontból — még ha a válogatóbizottság dicséretére való nagy felelősséget is vállalt magára a 8:3-as arány mellőzésével — derekas munkát végzett.

Ha az adott helyzet nem is jogosít fel arra, hogy illuziókba ringassuk magunkat, a mai viszonyok között legjobb román válogatottól mégis jó eredményt várunk, olyan eredményt, amelyet semmilyen proporcionális alapján összeállított csapat sem érhetett volna el. De hátha kicsuszik a titkon remélhető meglepetés? Kicsuszhat? Igen. A futballban minden lehetséges! Mégis, egy-két gólos cseh győzelmet tartunk valószínűnek.

- Csehszlovákia
  - Planicska
  - Burger—Ctyroki
  - Kostyalek—Prucha—Ludl
- Fazcinek—Klocs—Nejedly—Kopecky—Rulc
- Vezeti Barlassina, Olaszország
  - Dobay—Bodola—Ciolac—Kovács—Bindea
  - Rafinsky—Juhász—Vintila
  - Albu—Bürger
  - David
  - Románia

A mérkőzést a bucaresti rádió teljes egészében közvetíti. Előzőleg Bucuresti ifjúsági—Timisoara ifjúsági mérkőzés lesz, míg a válogatott mérkőzés szünetében 2000 m. síkfutóverseny, a legjobb román atléták részvételével.

Bindea beteg?
Bucuresti jelentés szerint Bindea Bucurestiben van ugyan, de szállodal szobájában beteg fekszik. Ma délelőtt újabb tüzetes orvosi vizsgálatnak vetik alá. Amennyiben még sem játszhatna, helyét Gruin, vagy Beke foglalja el.

Az Universitatea csapata változatlan felállításban játszik ma Oradeán a Crisana ellen: Seps, Borgea—Jankovics, Putnic—Gain—David, Bence—Paunescu—Szaniszló—Ploesteanu—Draga.

Svájc—Hollandia válogatott mérkőzés Brüsszelben egészíti ki a cseh—román mérkőzésen kívül a mai nemzetközi műsort.

WSC—Post 3:1 (2:1). Megismételt Osztrák Kupa mérkőzés, amely legutóbb kétszeri meghosszabbítás dacára 0:0 arányban eldöntetlenül végződött. A középdöntőben a WSC a Rapiddal, az Austria a Viennával játszik.

A Clujon székelő kerületi uszósövetség május 7-én tartja közgyűlését. A rendkívüli közgyűlés napirendjén a tisztikar megválasztása szerepel. Érdekes, hogy a közgyűlési meghívót Rusu Gabriel dr. mint elnök írja alá, ami azt jelenti, hogy dacára a múlt évben a választás alkalmával lefolyt botránynak, az uszósövetség kitartott elhatározása és a cluji egyesületek egyhangú kívánsága mellett és az elnöki tisztséggel Rusu dr.-t bizta meg.

A Venus és Ripensia husvétkor közös programot bonyolítanak le Bucurestiben. A főváros husvétí vendége az osztrák Vienna lesz. Ugyancsak szó van róla, hogy május 18-án az Ujpest labdarugócsapata is játszon két mérkőzést a fővárosban, a Venus s Ripensia társaságában.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Finler ruhafestő és tisztító. Telefon 566. Str. T. Vladimirescu 11. sz. Elsőrendű munka! Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Gyártelep központi fekvéssel, 530 négyzetméter beépített területtel eladó. Cim: Schurféle fejkendőgyár Str. Calugáritelor 11—a.

Keresek helyettesítő orvost körbe, hosszabb időre. Cim a kiadóban.

Háromszobás komfortos kertes lakás Klado. Elisabeta elején. Str. Maloasa 7.

Benősülne vállalatba saját tőke hozzájárulásával érettségizett, intelligens izr. fiatalember. „Csinos, szép“ jellegre Fuchs, Sata-Mare, Filipescu 21.

13-as gyorsajtók, amerikai, fűzőgép, perforálógép, 72-es keresek vágógép, stockpré, kvadrátok, stégek olcsón eladó. Lányi Izse Arad, Eminescu 7.

Férjhezmenne uricsaládból származó árva, csinos, finomlelkű, szolid, intelligens leány 35—40 év körüli egzisztenciával rendelkező, vallásos uriemberhez. Jelige: „Házasság“.

Két jó házból való fiu vidékre textilüzletbe tanulónak felvétetik ellátással. Schwartz örökösök Panticeu, jud. Cluj.

Benősülhet érettségizett, 30—35 körüli ortodox izr. fiatalember. Cim a kiadóban.

Paraszttextiláru üzlethez tökéletesen értő segéd azonnal felvétetik személyes jelentkezéssel Réger Fülöp cégnél Cluj.

Uj, modern villában háromszobás komfortos lakás junius elsejére kiadó. Str. Gelu 10. Reich.

100.000 lejes kaucióval iparvállalat keres agilis utazót, lehetőleg nőtlent. „Biztos egzisztencia“ jellegre Fuchs, Satumare, Filipescu 21.

Vennék jó állapotban levő 8/100-as, 8/100-as, 10/100-as és 10/100-as kötéőgép. Cim: Terkeltaub Mihály Oradea, Piața Mihai Viteazul 5.

Minden elegáns hölgy érdeke, hogy izlésesen legyen ruhája készítve. Saját érdekében keresse fel női divatszalonunkat, Czinczár és Fülöp F. diplomával és ezüstéremmel kitüntetve. Str. Berde 2, I. em. (Calea Victoriei sarok.)

2 szoba konyha és butorozott szoba kiadó. Értekezni Str. Memorandului 1.

Uri ismeretséggel bíró privát schadchen keresek. „Igazgyöngy“ jelige.

Jégyár napi 2500 kg. termeléssel Dieselmotor hajtással olcsón eladó. „Szénasv“ jellegre a kiadóba.

Szikvizgyárosok figyelmébe! Alkalmi vételés, szénsavas tartályok használt állapotban eladók. Érdeklődők forduljanak „Hesa“ céghez Craiova, Bratianu 40.

Könyvelők és levelező azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Ruf“ jellegre a kiadóba küldendők.

3—4 szoba honyhás komfortos lakás május 1-re kiadó. Cal. Reg. Ferdinand 70.

Női és férfi fehérneművarrást, teljes kelmények készítését a legszebb kivitelben olcsón vállalom. Berkovitsné, Str. Leg. Ardeleana 6.

Egy jókarban levő hálószobaberendezés jütásyosan eladó. Str. Iorga 5, etaj I.

Kisiparosok és kiskereskedők kötelező könyvvezetését és felkeltetését, méltányos árban vállalja autorizált könyvszakértő. Megkeresések a kiadóhivatalban.

Székelv házaspár házmesteri állást keres. Cim és referenciák a kiadóban.

Megvételre keresek jókarban levő modern díofaebéllöt. Reg. Ferdinand 107, földszint.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LEIKÉ:
HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN!

Tessék

Rendszerez

Tíz évvel ezelő repülte át először Lindbergh. E csés vállalkozásán elmi hős, Amer „Spirif of St. Nagyobb és még nem csinál ber, mint ez a k fiu.. Sikeréből n és vállalkozásán ta. A nyugodt, nyitva minden u kalandor. Lindber repülte át Am az utánjövők k a nevére?

A világ közné moros volt e gy a szakértők fele — Lindbergh bok között — c Tettének csupán ka között a gya idő végtelensége hogy sohasem v Ez volt tíz év leménye az Ame rendszeres repi látásuk mind a nem is világsz nagy esemény.. repülni egyenes rikába.

Annál érdeke molunk azokról lyeknek végső e egyelőre — An rendszeres repül A világ két le csabb repülőgé can Airways és társaság fogott megoldja.

A Pan-Ameri digi munkásságtünk. Nemcsak nehezebb terep sággal a hatalm A. megvalósított járatot tart An a legnagyobb le Erre a teljes ways azzal fele vetlen összeköt között!

Szédületes te Még három é gondolni is rá. mi az oka ann pore, Sanfranci előbb volt rend York és London Talán nagyok érdekek fűzik I hoz, — mint e Ezekre a kén nagyon nehéz l az amerikai, m teljesen magán de megszületés volt a — hadás

Míntha vala gen... Minden, szül, tiszzer o az olyan intéz tott szolgálni. A gyanu aló Oceán fölötti r sése. Nagyon tük ennek a te bergh példaadá lóslult meg, ann hogy az ember időjárás által

Ugyilatszük, nak, hogy a si nak a régi ter ways és az Im mint egy éve a zik a nagy me — Tessék b huszonnégyóra kíl!

Lindbergh h repült ötezern vonala sokkal

Tessék beszállni Newyork—London huszonnégy óra!

Rendszeres utas-repülőgépjárat indul a két kontinens között

Tíz évvel ezelőtt — 1927 május 20-án — repülte át először az Atlanti-óceánt Charles Lindbergh. Elszánt, merész és szerencsés vállalkozás volt! Lindberghből történelmi hős, Amerika büszkesége lett. Gépe, a „Spirif of St. Louis“, muzeumba került. Nagyobb és megérdemeltebb karriert még nem csinált huszonnégy éves fiatal ember, mint ez a kedves, mosolygó amerikai fiú. Sikereiből mitsem von le a szerencse és vállalkozásának több, mint kalandos volta. A nyugodt, polgári méretekhez viszonyítva minden uttörő vagy fantaszta, vagy kalandor. Lindbergh után már vagy ötven repültek át Amerikából Európába. Vajjon az utánjövők közül hánynak emlékszünk a nevére?

A világ közvéleménye néhány napig mámoros volt a gyermekember diadalától, de a szakértők felemelték óvatos szavukat. — Lindbergh repülése — mondták többek között — csak romantikus cselekedet. Tettének csupán ideális értéke van. Amerika között a gyakorlati, hasznos repülés az idő végtelenségében késik, s meglehet, hogy sohasem valósul meg...

Ez volt tíz évvel ezelőtt a szakértők véleménye az Amerika és Európa közötti rendszeres repülőgépjáratokról. Sötétben látásuk mind a mai napig igazolódott. Ha nem is világszenzáció, de még mindig nagy esemény, ha valakinek „sikerül“ átrepülni egyenes irányban Európából Amerikába.

Annál érdekesebb lesz talán, ha beszámolunk azokról az előkészületekről, amelyeknek végső céljuk megvalósítani — egyelőre — Anglia és Amerika között a rendszeres repülőgépjáratot.

A világ két legnagyobb, sikerekben legdusabb repülőgépvállalata: a Pan-American Airways és az angol Imperial Airways társaság fogott össze, hogy ezt a feladatot megoldja.

A Pan-American Airways társaság eddigi munkásságát nem is oly rég ismertettük. Nemcsak Dél- és Észak-Amerika legnehezebb terepein közlekednek órapontos-sággal a hatalmas gépeik, hanem a P. A. A. megvalósította a lehetetlent: rendszeres járatot tart Amerika és Ázsia között! Ez a legnagyobb légiutazás, — tenger fölött. Entre a teljesítményre az Imperial Airways azzal felelt, hogy kiépítette a közvetlen összeköttetést London és Ausztrália között!

Szűdületes teljesítmény mindkettő. Még három év előtt reménytelen volt csak gondolni is rá. Joggal tehető föl a kérdés, mi az oka annak, hogy London és Singapore, Sanfrancisco és Honkong között előbb volt rendezve légijárat, mint Newyork és London között?

Talán nagyobb kereskedelmi és személyi érdekek fűzik Európát és Amerikát Ázsiához, — mint egymáshoz?

Ezekre a kérdésekre nagyon könnyű és nagyon nehéz kimerítő feleletet adni. Ugy az amerikai, mint az angol ázsiai utvonalon teljesen magántársaság kezelésében van, de megszületésüknél nagyon nagy szerepe volt a — hadászati érdekeknek.

Mintha valami átok volna az emberiségnek... Minden, ami a háboru jegyében készült, tiszter olyan gyorsan fejlődik, mint az olyan intézmény, amely a békét hivatott szolgálni.

A gyanyu alól azonban kivétel az Atlanti Óceán fölötti rendszeres légiközlekedés kérdése. Nagyon nagy anyagi érdekek sürgetik ennek a tervnek nyelbevitését. Lindbergh példaadása óta. Hogy eddig nem valósult meg, annak egyesegyedül oka az volt, hogy az ember nem tudta még legyőzni az időjárás által okozott nehézségeket.

Ugy látszik, most érkezett el az ideje annak, hogy a siker reményében hozzálassanak a régi tervnek. A Pan American Airways és az Imperial Airways már több, mint egy éve a legnagyobb titokban dolgozik a nagy meglepetésen.

— Tessék beszállni! Newyork—London huszonnégyóra, — minden kockázat nélkül!

Lindbergh harminchárom és félóra alatt repült ötezerhatszáz kilométert. Az ő utvonala sokkal hosszabb volt a tervezett

utasszállító vonalnál, ezenfelül a mai gépek erőssége, s így a gyorsasága is megnövekedett.

Mi minden szükséges ahhoz, hogy Európa és Amerika között biztos, kockázatmentes repülőgépjárat legyen? Ezt a problémát már kidolgozták:

1. Olyan gép, amely negyven mérföldes ellenszélnél, könnyedén repüljön (megállás nélkül) ezerkilencszáz mérföldet.

2. Biztosítani kell a gépet, hogy nyílt és viharos vizen ne kelljen leszállania.

3. Pontos időjárás-jelentés beszerzése.

4. Még fontosabb: a helyes helymeghatározás (navigálás) elősegítése, (hogy fölösleges kitéréseket ne csináljon a gép, tehát tüzemanyagpocsékolás nélkül, pontosan érkezzék a kitűzött célhoz).

5. Külön e célra kiképzett kezelő személyzet. (Ez a legkisebb akadály, mégis rengeteg nehézséggel jár.)

6. Öt különböző állam beleegyezése és segítsége.

7. Végül, hogy a gép elegendő hasznos terhet vigyen magával, különben a járat ráfizetés miatt megszűnik.

A kiszivárgott hírek szerint a repülőgépek Írországból indulnának, a nyugati parton fekvő Rynan városkából. Amerikában a newfoundlandi Botwood-tavon szállnának le, ha történetesen vízirepülőgépet választának az óceán átrepülésére. De az is meglehet, hogy hatalmas egyszerű repülőgéppel történik majd a közlekedés. Ez esetben a Botwood-tótól negyven mérföldnyire fekvő Hattias-Campon szállnának le az Európából jövő gépek.

Egyelőre tehát a két társaság még nem tudott véglegesen határozni arról, vajjon hydroplán rendszerű vagy rendes szárazföldi gépeket használjon.

A nagy hydroplánoknál az a baj, hogy legalább három méter mélységű vízre tudnak csak leereszkedni, — csendes víztükrök mellett.

Azonkívül a háborgó víz nagyon bizonytalanul teheti elindulásukat, — nemcsak a leszállásukat.

A rendes repülőgépek teljesítőképessége és gyorsasága jóval nagyobb, mint a hydroplánoké. Ezeknél viszont a kényszerleszállás halálos kockázat — akár csak tíz méternyire is a parttól.

Igaz, ugyan, hogy viharos tengeren majdnem mindegy, hogy hydroplánal vagy rendes géppel ereszkednek-e a víz színére! Ezzel szemben a négy motoros repülőgépeknek legalább is a motorhiba zártnak tekinthető. Gyorsasága, pontosság és talán biztonság szempontjából is valószínű, hogy ezt az utat rendes géppel fogják lebonyolítani.

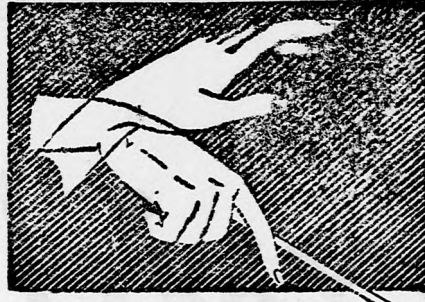
Egyelőre a szervezés legfőbb munkája a pontos időjárás térkép felfektetése. Ezt a felelősségteljes partkutatást és szélmérést Európában az angolok, New-Foundlandban pedig a P. A. A. emberei végzik.

Sok gondot okoz a repülőbázisok, időjelző állomások megszervezése. Anglia és Amerika közötti vonalat télen nem lehet használni. Valószínű, hogy az Azori szigetek érintésével Bermuda felé fogják lebonyolítani a közlekedést azokon a heteken, amikor az Atlanti óceánon a jeges szelek átláthatatlan ködfalakat tologatnak. Ennél tervnél az az akadály, hogy az Azori szigeten nincs alkalmas hely repülőtér számára.

A helymeghatározás sem könnyű. Két terv van. Vagy a repülőgépről kiadott rádióhullám szögtörése alapján állapítja meg három szárazföldi állomás a gép tartózkodási helyét, s rögtön közlik az eredményt a pilótával, — vagy a hajók segítségét veszik igénybe.

Minden kishitű híresztelés ellenére biztosra vehető, hogy egy év — legkésőbb egy és fél év — múlva utra kel az első utas szállító gép Amerika felé. Ez lesz a repülés történetének talán utolsó, történelmi fontosságú dátuma. Ami azután következhet, — az csak a gyorsaság és biztonság növelése lehet.

De ezen a napon teljes joggal mondhatjuk: a levegőt meghódítottuk! Az ember szabadabb, mint a madár! (Ha utlevéle és — pénze van!)

Harmonikusá tesszük az Ön szépségét

Amint a kormester vezénylőpálcája összhangba hozza a különböző hangszereket és megteremt az egységes, harmonikus zenét, épp úgy az Ön szépségét is, megfelelő összhangban, a maga egységes egészében kell ápolni.

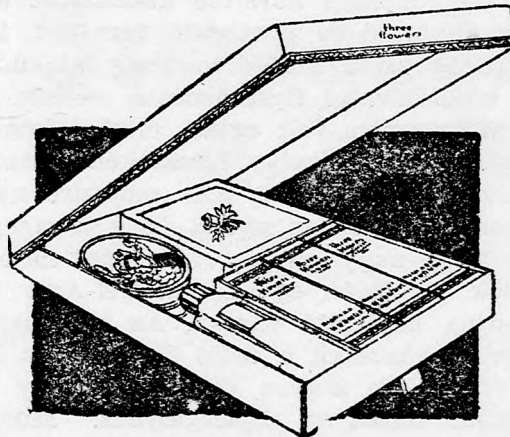
Tehát ez az összhang az a tudomány, amely magát a szépséget teremti meg. Asszonyom! Hozza összhangba vonásainak nemességét, taintje tisztaságával, optimista mosolyát bőre egészségével! E célból rendelkezésére bocsájtiuk RICHARD HUDNUT szépség-kezelését, amely a harmonia elvén épül fel.

A kezeléshez a következők szükségesek:

1. Three Flowers Special Cleansing Cream (speciális arc tisztító krém) az arc bőr természetes melegével érintkezésbe jutva könnyen folyékonyvá válik, melyen behatol a pórusokba és megszabadítja az epidermist a tisztátalanságtól.
2. Three Flowers Skin and Tissus Cream (bőr és bőrszövet krém). Erősíti és táplálja az epidermist. Megakadályozza a szövetek hervadását. Kisimítja a ráncokat és vonalakat.
3. Three Flowers Vanishing Cream (nappali krém) csodálatos puderalapot ad, az arc bőr mátt árnyalatot és fiatalos üdültséget kap.
4. Three Flowers Skin Tonik and Freshener (bőr tonizáló üdítő és frissítő) erősíti az izomszöveteket és kiegyensúlyozza a vérkeringést. A tisztító krémmel való kezelés után, ez a kitűnő arcvíz, letörli a zsírokat és a tisztátalanság utolsó nyomaikat is.
5. Three Flowers Face Powder (puder). Eme hírneves puder különböző árnyalatai között megtalálja minden évszakhoz a megfelelő nuancot; hasonlóképpen óriási érdeme RICHARD HUDNUT eme felsőrendű készítményének az is, hogy megőrzi az arc bőr üdültségét. Kellemes illat és utóérhető tapadásképeség járulnak még hozzá a RICHARD HUDNUT puderek maradóképesen sikeréhez.

Fenti 5 készítmény komplett sorozata a THREE FLOWERS szépségkezelésből egy különleges, szép dobozban, minden szaktüzeltben kapható.

RICHARD HUDNUT

A ruházkodás minden titkát feltárja, minden anyagát bemutatja a Budapesti Nemzetközi Vásár

Budapestről jelentik: Április 20-tól kezdve már érvénybe lépnek az április 30-án kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásár utazási kedvezményei. Amíg a világ minden táján izgatottan várják az ide készülők az utazási idejét, a Városligetben serényen épül a vásárváros. A vásár rendezősége jól tudja, hogy a szabóiparosok és a hölgyközönség elsősorban azért jön Budapestre, hogy itt a legújabb divat titkaiba nyerhesen szabad betekintést s hogy ezt a jogos kívánságot teljes mértékben kielégíthesse, már csak a hölgyek iránt való udvariasságból is a vásár homlokterében adott helyet a textiliparnak.

Érdekes és figyelemreméltó megállapodást kötött ezidén a vásár vezetősége a textilipar különböző tényezőivel. A megállapodás szerint ezen és a következő évi vásárokon mindig más és más gyárak, műhelyek, cégek és szalonok vonulnak fel, de mindig olyan csoportosításban, hogy a közönség szerint a csarnokokban kiállításra kerülő anyagokból, részint a forgószinpados óriási színházépület káprázatos divatrevüin mindig maradék nélkül ismerhesse

meg a legújabb divatot. Soha még olyan ragyogó keretet nem kapott a textilipar, mint az idén s egészen bizonyos, hogy a látogatók egyik ámulatból a másikba fognak esni a rengeteg divatcsoda láttán.

A hölgyeket várják elsősorban a vásár kozmetikai, ipar és népművészeti, lakberendezési, háztartási, bútor és élelmiszer-csoportjai is. Mind óriási felkészültséggel vonul ki a vásárra, mindnek van egy sereg olyan szenzációs újdonsága, amelynek megtekintése nemcsak vonzó látványosság, de megismerése minden hölgynek egyéni érdeke is.

Az utazási és egyéb kedvezményeket biztosító vásárigazolványokat minden utazási és menetjegyiroda és a vásár összes tb. képviselője árusítja már. Bárki szerezhet magának ilyen vásárigazolványt, amely a lehető legrészletesebben sorolja fel az összes kedvezményeket és pontos tájékoztatást nyújt minden tudnivalóról.

— Az új repülőbélyeg törvény magyarországi dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandumul 24. Ára 20, vidékre 30 lej.

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

A palesztinai események mérlege

Írta: VERA WEIZMANN

Az országra rávetette a bizonytalanság, amelyet a zavargások teremtettek ki az elmúlt tíz hónap folyamán. A hiányos biztonszágot idézte elő ezt a bizalmatlanságot, ami lefokozta ugyan a zsidó munka ütemét, de nem bontotta azt meg. A kormány kétségelést elhárított és erőltetett magatartása mellett — az arabokat a zsidó munka ütemét, amely könnyen megtévesztheti a pártatlan szemlét. Amilyen mértékben vesztette el a kormány autoritását, olyan mértékben nyertek szabad kezet a felkelők. Ez az érzés bátorította — felelőtlen agitátorok izgatása mellett — az arabokat annak nyilvános kijelentésére, hogy nem fének sem a hivatalos kormánytól, sem pedig a zsidóktól. Az arab szélsőségek nyíltan vallott politikája elsősorban a palesztinai brit uralom megszüntetésére irányult, hogy azután ennek természetes következményeként a zsidóktól is megszabadítsák az országot. Bármilyen groteszkül is hangzik — Djenin hadat üzent Nagybritanniának! Igaz, hogy a palesztinai nagy arab tömegek nem akarnak harcot, bojkottot, gyújtogatást és gyilkosságot, hanem békét és nyugalmat, de mivel a mufti fizet, mindannyian úgy táncolnak, ahogy ő füttyöl.

Tulajdonképpen az arab gazdaság sokkal többet szenvedett, mint a zsidó. Az arab tömegek ki vannak merülve, de állandóan félelemben tartják őket a politikuskok és a banditák. Minden liberális és haladó elv hiányában lelkiismeretlen agitátorok prédái lettek az arab vezetők és a mélyes tudatlanság következtében a nagy tömegek. Nincs okunk arra, hogy mértéken felül optimisták vagy pesszimisták legyünk, de annyi bizonyos, hogy a jisuv erősen el van szánva arra — bármi is legyen a királyi bizottság vizsgálatának eredménye — hogy a haladás útjáról nem fog letérni.

Ez az elhatározottság már az első ijedelmek napjaiban is megnyilatkozott az országban és később is egyre erősödött, amikor a rémtettek mindennapiakká váltak és az arabok „fekete listája”, mely a zsidó vezetők fejére óriási vérdíjat tűzött ki, állandó veszedelmévé fajult.

Mialatt azok, akik a politikai munkát vezetik, a királyi bizottság előtt teljesítették kötelességüket, addig a jisuv és az Agency folytatta mindennapi tevékenységét és minden nehézség ellenére előhaladás mutatkozott minden vonalon. Elég, ha csak egyet említenek meg az ebben az időben elért vívmányok közül: megtörténtek az előmunkálatok a Hule-vidék lecsapolására, Palesztina északi részén, ahol nemcsak 2000 zsidó család fog munkát és megélhetést találni, anélkül, hogy arab fellachok áttelepítésére volna szükség. Petach Tikvában új villamosmű létesült. 40 kilométeres új utvonalat építettek, amely a zsidó lakóterületeken vezet keresztül. Vízellátási társaság alakult négyszázezer font alaptőkével. A belterjes zöldségtermelés finanszírozására, mely Palesztina számára rendkívül nagy fontossággal bír, — mert még ma is szükségletének nagyobb részét külföldről importálja, — új hiteltársaság alakult. Az európai országok nagy ipari fellendülésével szemben mindezek a vállalkozások talán elenyészőnek tűnnek — de Palesztina gazdasági életének nagy lendületet adtak és az új bevándorlók ezreinek, akik Közép- és Nyugat-európa különböző országaiban nincstelenségre és hajléktalanságra volnának itélve, produktív munkalehetőséget nyújtanak.

Újabb becslések szerint Palesztina zsidó lakosságának száma 1936 végén elérte a 437 ezret. Ebből 118 ezer munkás a mezőgazdaságban, iparban és építkezésben saját kezze munkájából él. Dacára a gazdasági depresszióknak 1936-ban hatmillió fontot investáltak Palesztinában a KKL és a KH útján és magánvállalkozások révén, és pedig: három és félmilliót építkezésekre, egymilliót tiltványokba, félmilliót a mezőgazdaságba és egymilliót kereskedelmi vállalkozásokba.

A zavargások következtében természetesen sok iparág kiesett a rendes kerékv-

gásból és a pénzbehozatal 66 ponttal súlydult. A természet azonban mindig gondoskodik ki-egyenlítődesről és így éppen a zavargások által teremtődtek új zsidó munkalehetőségek, különösen férfiak számára. A nőket erősebben érintette ez a válság, mert az új munkalehetőségek, melyek a férfiak részére adódtak, a nők számára nem voltak kihasználhatóak. A női munkanélküliség tehát a városokból a falvakra vitte a munkásnőket, ahol munkát találhattak. A palesztinai Wizo Executive tehát a gazdasági szükségnek megfelelően igyekszik a leányokat a mezőgazdaságban való elhelyezkedésre bírni és különösen az intenzív kertgazdaságok iránt igyekszik felkelteni az érdeklődést.

A zavargások ideje alatt 5500 ujonnan bevándorolt zsidó munkást alkalmaztak a már régebben fennálló zsidó narancsosokban, a vasutaknál, a tel-avivi és haifai kikötőknél. A zsidó rendőrök száma 200 állandó jellegű és 3.000 tatalékos rendőrről szaporodott és — last but not least — 500 munkást foglalkoztat a tel-avivi kikötő építése.

Ez az új kikötő kétségtelenül a zsidók legnagyobb teljesítményének tekinthető Palesztinában, ami annál csodálatosabb, mivel egészen újat jelent a zsidó munka terén. Mindent zsidó munka teremtett. A kikötőmunkálatok vezetője — a mi kikötőmesterünk — egy odessai tengerészeti iskolában nyerte kiképzését, majd egy londoni hajózási intézménynél folytatta tanulmányait. Ő, a városi főmérnök és még néhányan voltak azok, akik először dolgoztak ki az ideiglenes kikötő első terveit. Ezután angol mérnökkel karöltve készítették el a nagyobb méretű és pontosabb terveket. Kék egyenruhás zsidó kikötőrendőrség alakult a zsidó kikötőhivatal finanszírozása mellett. A móló először nem volt egyéb, mint a könnyű árucikkek kirakodóhelye. Lassanként azonban megnövekedett és most már messzire nyúlik kar, mely hivatásosan nyúlik be a tengerbe. A strand nagy műhely van, ahol hajókat építenek. És talán egy napon Tel-Aviv lesz Palesztina hajóépítő városa. Az első napon, amikor megkezdtek a móló építését, az összes munkások ingyen dolgoztak, hogy így járuljanak hozzá az alijeszégyhez. Munkás és idealista voltak kihangszólására sokan kettős terhet cipeltek hátukon. A narancsszűret idején narancsosládák ezreit rakták a tel-avivi mólóról a várakozó hajók fedélzetére. Új belső földi kölesönt bocsátottak ki a kikötő építésének további költségeire és néhány nap leforgása alatt a teljes összeget lejegyezte egymagában az ország zsidó lakossága.

Ebben az évben különösen kemény és viharos tél volt és minden reggel ugyanazzal a gondterhes kérdéssel fordultak egymáshoz a zsidók és arabok: vajjon az éjszaka nem-e vitték el a hullámok a mólót?

Ha a tel-avivi kikötő építése jelentős bizonyítéka volt annak az erős elhatározottságnak, amellyel a jisuv továbbfolytatta építési terveit és munkálatait, ugye egy másik esemény, mely a királyi bizottság munkája alatt történt az országban, további bizonyítéka volt a lakosság rendíthetetlen életérének: Toscanini megérkezése és az általa vezényelt palesztinai zenekar hangversenye volt ez. Hubermann teremtette meg a szimfonikus zenekart, mely olyan művészekből áll, — férfiak és asszonyok, — akik kényszerülve voltak elhagyni hazájukat.

A terror légkörében, amikor emberéletet és magántulajdont semmire sem becsülték, az a fogadtatás, melyben Toscaninit és a zenekart részesítette az egész lakosság, fel-emelő és páratlan élmény volt.

A világ zsidóságának nagyrésze megérti azt az emberfölközi akaratot, amellyel a jisuv mindenen keresztül akarja törni magát. Ennek a megértésnek a bizonyítéka abban a tényben látható, hogy Középeurópa zsidósága elszegényedésének és a palesztinai kormány magatartása okozta osalódottság ellenére: a

KH bevételei 1936 évben 15%-os emelkedést mutatnak.

A zsidó tanuk vallomása a királyi bizottság előtt világosan kimutatta azt az átfogó zsidó aktivitást, mely előmozdította Palesztina általános fejlődését és prosperitását. Rámutattak arra a tényre, hogy az építőmunka konstruktív gondolata nemcsak egy visszamaradt és elhanyagolt ország kolonizálását célozza, hanem mélyesleges jelentősége, hogy ugyanekkor egy nép fizikai és lelki átalakulása, földbegyökereződése megy végbe. A zsidó visszatér hazájába, melyben újra kifejezésre juthat fájának géniusza. Számára Palesztina az a szellemi és materiális otthon, ahol megvalósulhatnak törekvései és nézetei.

Az arab vallomások ugyanilyen világosan mutatták meg azt, hogy az arabok sérelmei kizárólag politikai természetűek és a zsidó nemzeti otthon megteremtése ellen irányulnak. Valahányszor arra kérték őket, hogy bizonyítékokkal támasszák alá az arabok állítólagos elnyomottságát és elszegényedését — a tanuk csödtöt mondtak.

A szomszédos országokból még mindig ösztönöznek be az arab tömegek Palesztinába, mert a nagy gazdasági lehetőségek vonzzák őket és ép olyan arab országnak tekintik Pa-

lesztinát, mint Irakot vagy Szíriát. Az arabok nem is gondolnak arra, hogy tekintetbe vegyék a nagy nemzetközi kötelezettségeket és Palesztina óriási jelentőségét a keresztények és a zsidók számára. Így tehát csak annak a reménynek lehet kifejezést adni, hogy a királyi bizottság le fogja vonni a jelenlegi fájdalmas jelenségek konzekvenciáit most készülő jelentésében és mi, zsidók sokat fogunk okolni az átél tapasztalatokból.

A zsidó külvilágnak a palesztinai eseményekkel való bensős kapcsolata a morális és anyagi támogatásban fejeződik ki. Most azonban eljött az az idő, amikor Palesztinához való kapcsolatainkat még személyesebb és tudatosabbá kell tennünk. Az anyagi áldozatok tekintetében a palesztinai zsidók csodálatra méltó példát mutattak és egész életüket és jövőbeni reményüket minden erejük latba vetésével az építés szolgálatába állítják, olyan mértékben, amely semmiképpen sincs arányban sem anyagi teljesítőképeségükkel, sem pedig számszerű erejükkel. Ezt a példát kell követnie a galut zsidóságának, hogy ezzel is erősítse a jisuv erejét, hogy visszanyerje biztonszágát és bizalmát, amitől erőfeszítéseinek sikere függ és amely jövőneknek legbiztosabb alapja.

WIZO-HIREK

Wizo élet Crasnán. Szombat este a crasnai Wizo csoport alelnökjének, Fegyveres Miksának lakásán kitűnően sikerült teaestély volt. Az alelnök üdvözlő szavai után nívós felolvassások voltak, majd dr. Pál Aladár né ismertette a központtól jött körleveleket. Legmann Jakab felhívta a Wizo asszonyok figyelmét a komoly és agilis munkára.

A Targumeres-i Wizo, április 5-én tartotta meg az évi rendes tisztújító közgyűlést. A megjelentek üdvözlés után Simon Mártonné alelnök megnyitotta a gyűlést. Nívós és érdekes beszámolót tartott Schöfler Bernátné ügyvezető alelnök, melyet a megjelentek nagy érdeklődéssel hallgattak végig. Az óvoda bizottság nevében Friedmann Márkuszné, a Young Wizo nevében Kelemen Gizzi a pénztári beszámolót Auslaender Sándorné tartották meg. A felmentvény megadása és a régi vezetőség elbucsztatása után a közgyűlés megejtette az új választást a következő egyhangú eredménnyel: Alelnök: Schwarz Dezsóné, ügyvezető alelnök: Schöfler Benátné, alelnökök: Helmer Józsefné, dr. Fried Nándorné, Sándor Mórné, titkár: Fleischmann Arminné, pénztáros: Auslaender Sándorné, jegyző: Izsák Jánosné, ellenőrök: Hübler Lajosné, Vámos Sándorné. A különböző szervezetek üdvözlései után az új vezetőség megköszönte a megbízást, kéri a hűbnyeket, hogy a jövőben fokozottabb mértékben legyenek a vezetőség segítségére célkitűzés elérésében. A közgyűlés Simon Mártonné sok évi cionista és Wizo munkájának elismeréseként örökös diszelnökjévé választotta meg.

A timisoarai Wizo gyermekelőadása a Városi Színházban. Minden tekintetben jól sikerült gyermekelőadást rendezett a timisoarai Wizo f. évi március 29-én a Városi Színházban. A hatalmas színház-termet zsúfolásig töltötte meg az érdeklődő közönség, amelynek nemcsak gyermek, hanem felnőtt tagjai is gondtalan szórakozással és melegevéssel hallgatták végig a kitűnően betanított ötleletes és látványos számokat. A szindarab címe: „Die Reise um die Erde”. A darab kerete lehetőséget nyújtott arra, hogy az apróságok különböző országok és népek szokásait, ruháit, táncait mutassák be. A könnyű melódia zene és a pattogó ritmusok nem tévesztették el határukát a közönségre. Az előadás megrendezése és betanítása Rottmann Erna, Handler Else, dr. Nöbel Sándorné és Kornis Elise érdeme. A zenei részt dr. Eisikovits Miksáné és a táncokat Magyar Eszti tanították be, akiknek hónapokon keresztül tartó fáradságos munkáját alig tudta honorálni a közönség hálás elismerése. A közbeiktatott Palesztina-jelenetet Taub Ruth írta. A gyermekszereplők között nehéz a sorrendet megállapítani. Mindegyik kitűnően tudta a szerepét és együttesen kiváló összhangban hozták ki a kedves gyermekoperát. Éppen ezért felsoroljuk csupán a szereplőket minden dicséret jelző nélkül. Elég dicséret volt számukra a

nagyszámu közönség teljes melegevése. Az előadás keretén belül felléptek: Reitter Lotte, Weiss Baba, Hoffmann Kurt, Berger Karcsi, Färber Jancsi, Katz Bandi, Ritter Jóska, Friedmann Jancsi, Stern Ernő, Grünfeld Leó, Lebovits Edít, Werkner Babuci, Tiegermann Klári, Klinger Hanna, Klinger Suzi, Moskovits Berta, Reiter Grete, Spiegel Máry, Stauber Izrael, Marer Ottó, Sperling Roby, Fuchs Szidi, Ländner Juci, Keppich Gyuri, Feigenbaum N., Sternheim Jancsi, Taub Dina, Radó Emil, Kálai Vilki, Kálai Tibi, Steiner Lizzsi, Reiter Zsigi, Berger Klári, Csapó Eszter, Dimitrescu Sissi, Fábry Judit, Gross Graciela, Goldstein Rózi, Gulyás Zsuzsi, Keller Marion, Keller Trudi, Krets Kató, Klein Gyuri, Lusztig Klári, Mohara Tassí, Müller Baby, Mussafir Rolla, Müller Evi, Nicolits Danica, Perényi Sanyi, Perényi Elise, Pollák Trudi, Schul Baba, Steiner Zsuzsi, Tánocs Juci, Bardi Evi, Fischer Julia, Friedmann Jancsi, Hirsch Eszter, Kohn Alíoe, Moskovits Rozália, Pollák Josefíne és Róna Juci.

Wizo élet Nasaudon. Április 4-én volt Nasaudon a Wizo csoport reorganizációs gyűlése, mely alkalommal a Jung Wizo csoport kis taglétszámára való tekintettel beolvadt a Wizo csoportba. A Wizo csoport ügyeit ezután ötös bizottság fogja irányítani, melynek Ziegelstein Adolfné, Mendelsohn Béláné, Kain S., Teszler Izsákné és Mózes Józsefné a tagjai. Ügyvezető alelnök Mózes Frida. Pénztáros Liebermann Arminné. A csoport elhatározta, hogy kéthetenként fogja összejeveteleit tartani, ahol felolvassák a központ által küldött kulturkiadványokat, foglalkoznak minden aktuális zsidó kérdéssel. Ezenkívül elhatározták egy teaestély rendezését.

A sighetí Wizo hírei. Április 7-én tartotta meg nagy érdeklődés mellett rendes évi közgyűlést a sighetí Wizo a Joint szervezetében. A közgyűlést dr. Danzig Samuné alelnök megnyitotta és vezette be. Üdvözlötte a vezetőség, a bizottságok és a választmány megjelent tagjait, valamint a különböző szervezetek és csoportok képviselőit, majd visszajelentést vet a csoport elmúlt évi működésére. Rámutat a csoport elmúlt évi teljesítményeire, elismeréssel és köszönettel emlékszik meg munkatársainak odaadó és lelkes munkájára a csoport szervezeti és adminisztratív ügyeknek lelkiismeretes intézésében. A konferenciális delegátusok kijelölése után Marmor Rafaelné a csoport új tagjairól tesz jelentést, majd Pollák Ferencné tartja meg nívós titkári jelentését. Izrael Dezsóné precíz ellenőri jelentése után Taub Dezsóné tartja meg alapos pénzügyi beszámolóját, amelyben az egyes adatokat figyelemreméltó magyarázatokkal egészítette ki. A közgyűlés ezután egyhangú lelkesedéssel újabb mandátumot ad az eddigi vezetőségnek, majd az alelnök lelekesítő és buzdító zárbeszédével emelkedett hangulatban ért véget a közgyűlés.

A fran

Schuschnigg a

London, április Schuschnigg-Muscsolatban a duna lakozik. A lap tárgyaló fél, tehát is, olyan lépések amelyekről nehezebb dani, hogy összmárai jegyzőkönyv hogy Schuschnigg nyerni arra nézve paktum nem fog ellenséges politikai táborációjával Mussolini megfolyt milyen jelentősé a nyugati demokrácia. A Times hangot tülözni a két országot változásokat. Egyidejűleg a nap Schuschnigg val. A La Répu

Felte bizot

Az arab

Jeruzsálem, április 17-én a zsidó jelentésében Transzjordániaiban találkozni két arab uralkodókról fog tanácsot fésokkal kapcsolatban Londonban ismeretes, Palesztinai jövőjéről politikai körökben kódó, akinek Ertvért tulajdoni rály találkozásai.

A palesztinai lakoznak Palesztinával. Tudni vége irányu javaslatok jelleget, ha az azt fenn, ha jutnának más zsidók és az egyezni, ugya tervét fogják tekintet nélkül állásra.

Ghaza arab nyújtott át a fegyvereket, amely hivatalhoz sem fogja hozni feldarabolásához emlékirat — angol kormány gázzal kiirtani hozzájárulásukat teosztásához. vissza idejében újabb tüzet ro

A Máltai Cionista részhangzottak elterve ellen. A Távirati Irodán foglalt állást a lenti, hogy a nécolni fog az illyellentétben álló egész cionista nép kemény ellen ilyen kísérlet. A klácionist

A francia és angol sajtó Mussolini és Schuschnigg római találkozásáról

Schuschnigg a Habsburg-restauráció kérdését is felveti a római találkozón. Göring szerdán utazik Rómába

London, április 17. (Rador.) A Times a Schuschnigg-Mussolini találkozóval kapcsolatban a dunai államok helyzetével foglalkozik. A lap megállapítja, hogy mindkét tárgyaló fél, tehát az olaszok és osztrákok is, olyan lépéseket tettek az utóbbi időben, amelyekről nehezen nehezen lehet elmondani, hogy összhangban lettek volna a római jegyzőkönyvekkel. A lap azt hiszi, hogy Schuschnigg biztosítékot igyekszik nyerni arra nézve, hogy az olasz-jugoszláv paktum nem fogja megerősíteni Belgrád ellenséges politikáját a Habsburgok restaurációjával szemben. A maga részéről Mussolini meg fogja kérdezni a kancellárt, milyen jelentőséggel bír Ausztria számára a nyugati demokráciákkal való barátsága. A Times hangoztatja hogy nem szabad elmulasztani a két ország viszonyában előállható változásokat.

Egyidejűleg a francia lapok is foglalkoznak Schuschnigg olaszországi látogatásával. A La République azt kérdi, vajjon

Olaszországnak Németország iránti barátsága elmegy-e addig, hogy feláldozza a római jegyzőkönyvek egyik aláíróját. Mussolini minden bizonnyal igyekezni fog megnyugtatni Schuschniggot, de vajjon sikerrel?

Róma, április 17. (Rador.) Hir szerint Sztojadinovics jugoszláv miniszterelnök ideérkezik e hónap végén. Minden valószínűség szerint április 30-án érkezik, hogy visszaadja Ciano belgrádi látogatását. Ez alkalommal újabb politikai tanácskozásokra fog sor kerülni, amelyek tárgyát valószínűleg az Albániára vonatkozólag létrejött egyezmény fogja képezni.

Berlin, április 17. A jövő hét szerdáján Göring porosz miniszterelnök az olasz fővárosba érkezik ahol Mussolini miniszterelnök vendége lesz. Hir szerint a két államférfi a Hitler-Mussolini találkozót beszél meg és megbeszéléseket folytat a tervezett nyugati paktum ügyében különös tekintettel Belgium semlegességére.

Feltételes jellegű a királyi bizottság javaslata Palesztina kettéosztására

Az arabok is tiltakoznak Palesztina kettéosztásának terve ellen

Jeruzsálem, április 17. Az arab távirati iroda jelentése szerint Abdullah emir, Transzjordánia uralkodója a közeli napokban találkozni fog Ghazi iraki királlyal. A két arab uralkodó fontos politikai kérdésekről fog tanácskozni azokkal a tárgyalásokkal kapcsolatosan, amelyeket Abdullah Londonban szándékszik folytatni. Mint ismeretes, Palesztina és Transzjordánia politikai jövőjéről óhajtt tárgyalni angol politikai körökkel a transzjordániai uralkodó, akinek Palesztina kettéosztásának tervét tulajdonítják. Abdullah és Ghazi király találkozója Rutbában fog megtörténni.

Arab vélemény Palesztina kettéosztásának tervéről

A palesztinai arab lapok is élénken foglalkoznak Palesztina kettéosztásának tervével. Tudni vélik, hogy a királyi bizottság ez irányú javaslata távolról sem kategórikus jellegű, hanem csak arra az esetre tartja azt fenn, ha a zsidók és arabok nem jutnának más megoldásra. Ha azonban a zsidók és az arabok nem tudnának meg egyezni, úgy az ország kettéosztásának tervét fogják előtérbe helyezni az angolok tekintet nélkül a zsidók és az arabok ellenállásra.

Ghaza arab város tanácsa emlékiratot nyújtott át a főkörmányzóknak a gyarmati ügyi hivatalhoz való továbbítás céljából, amelyben kijelenti, hogy az arab nép sohasem fogja hozzájárulását adni Palesztina feldarabolásához. Palesztina — mondja az emlékirat — oszthatatlan arab egység. Az angol kormány könnyebben tudná mérgeggel kiirtani az arab lakosságot, mint hozzájárulásukat megvenni az ország kettéosztásához. Akirályi bizottság vonja vissza idejében ezen tervet, mielőtt újabb tüzet robbantana ki vele.

A Mizrahi és a klálcionisták tiltakozása

Cionista részről is újabb tiltakozások hangoztak el Palesztina kettéosztásának terve ellen. A palesztinai Mizrahi a Zsidó Távirati Irodának adott nyilatkozatban foglal állást a terv ellen. A Mizrahi kijelenti, hogy a nemzeti vallásos zsidóság harcolni fog az ilyen javaslatok ellen, amelyek ellentétben állanak a mandátummal és az egész cionista mozgalom és az egész zsidó nép kemény ellenállásába fog ütközni minden ilyen kísérlet.

A klálcionisták B-csoportja is nyilatko-

zatot tett közzé, amelyben elégtétellel veszi tudomásul Ussischkin és Ben Gurion állásfoglalását a kantonizálás, vagy kettéosztás tervével szemben. A klálcionisták kijelentik, hogy a szóbanforgó javaslatokban súlyos támadást látnak a zsidók történelmi jogai ellen.

Egy angol figyelmeztetés

A „Great Britain and the East“ a gyarmati ügyi hivatal felhivatalos orgánuma figyelemre méltó cikkben foglalkozik Palesztina kettéosztásának és a királyi bizottság javaslatainak kérdésével. A lap szerint fenntartással kell fogadni az ezzel kapcsolatos híradásokat. Nem azért, mert a lapjelentések valószerűtlenül hangzanak, hanem mert gyanúsításokra és nem tényleges ismeretekre támaszkodnak. A lap hangsúlyozza, hogy semmi sem szivárgott ki a királyi bizottság tanácskozásairól. A bizottság tagjai a legnagyobb mértékben megőrizték titoktartásukat. Mindössze annyit bizonyos, hogy a királyi bizottság mélyreható és hasznos javaslatokat fog tenni. Ez a meggyőződés kell, hogy megnyugtassa a kedélyeket. Alaptalan jóslások semmi esetben járulhatnak hozzá a feszültség megnyugtatóhoz. Az aggodalom természetes, de a nyugalom fontos.

Kedvező a bevándorlási bizottság javaslata

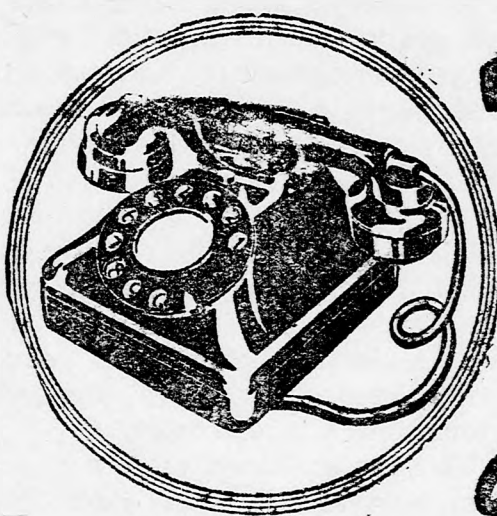
Jeruzsálem, április 17. Palesztinai lapjelentések szerint a kormány által Palesztina mostani befogadóképességének megállapítására kiküldött bizottság befejezte már munkálatait és megtette jelentését a kormányknak az 1937 április-októberi bevándorlási kvóta ügyében. A bizottság, amelynek két arab és egy zsidó tagja van, egyhangulag, vagyis teljes egyetértésben terjesztette elő javaslatait és hir szerint nagyobb méretű zsidó bevándorlás engedélyezése mellett foglalt állást.

Weizmann elutazott Londonból

London, április 17. Weizmann Chaim, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke tegnap elutazott Londonból Jeruzsálembe, ahol kedden veszi kezdetét a cionista Akcióskomité ülésszaka. Ezzel szemben Brodetsky professzor az exekutív londoni politikai ügyosztályának vezetője az angol fővárosban maradt és nem vesz részt az A. C. ülészakán. Fontos politikai ügyek tartják vissza Londonban.

Nem fixet
telefonfelszerelési
díjat
MÁJUS 1-ig

A cluji telefonszolgálat rövidesen automatikus lesz. Tekintettel erre az eseményre, a Societatea Anonimă Română de Telefoane elhatározta, hogy azok, akik május 1-ig fizetnek elő a telefonra, mentesek a felszerelési illeték — 850 lei — fizetése alól. Csak a telefonelőfizetési díjat fogják fizetni.

Fixessen elő
azonnal
a telefonra

HASZNÁLJA KI AZ ELŐNYÖKET,
amelyeket a Societatea Anonimă Română de Telefoane
Önök ajánl

Szenzációs tanuvallomás a Stelescu-perben

A vád egyik tanuja szerint Stelescuval a volt külügyminisztert akarták meggyilkoltatni

Bucuresti, április 17. (Az UJ Kelet tud.)

A Stelescu per mai tárgyalásán a védők pergátló kifogást nyújtottak be, azon a címen, hogy a hadbírósg nem illetékes a per tárgyalására. Az ostromállapot alkotmányellenes, következésképpen a Stelescu-gyilkosok perét polgári bíróságnak kell tárgyalnia. Az ügyész replikájában a hadbírósg illetékességét hangoztatta. A hadbírósg, rövid tanácskozás után, megállapította, hogy illetékes a per letárgyalására. A vád első tanúját, Gh. Sanduloviciot, Stelescu titkárát és a Crucida Romanizmului volt tagját hallgatták ki ezután. Ismertette Stelescuhoz való kapcsolatait, valamint Stelescunak a vasgárdából történt kizárásának körülményeit, Stelescu bizonyos feltételekkel visszavették volna a légióba.

Ez a feltétel Titulescu meggyilkolása lett volna.

Stelescu ilyen értelemben levelet is kapott Zelea Codreanu-tól.

En magam is láttam a levelet — jelentette ki nagy meglepetésre a tanu.

A továbbiak során elmondotta, hogy a Codreanu család tagjai nem románok és nevüket csak 1902-ben kapták. Stelescunak a vasgárdából való távozása után összeesküvést szöttek ellene, hogy meggyilkolják. Sandulovici részletesen elmondja, hogy követték uccáról-uccára, revolverekkel és hogyan védekezett támadói ellen Stelescu ugyancsak revolverrel. Névszerint felsorolja Codreanu néhány megbízottját, akik eljártak Stelescunál és halállal fenyegették meg. A tanu szerint egy galati per folyamán két évvel ezelőtt merényletet akartak

elkövetni Stelescu ellen. Az akkori merényletet is Caranatașe, Bozatan és Georgescu kísérelték meg.

A tanu nem tudja, honnan szerezte pénzügyi alapjait a Crucida. Több kérdésre azt válaszolja, hogy Badescu tábornok a szintén tanuja a pernek részletesen tud majd válaszolni a kérdésekre.

Palihromade ügyvéd több tanu beidézését kérte. Hétfőre Radescu tábornokot, idézik be, Sandulovici végül még elmondotta, hogy

Stelescu özvegye be fogja mutatni a hadbírósg előtt azt a levelet, amelyben Stelescut Titulescu meggyilkolására akarta felbérelni a vasgárda kapitánya.

Az öregedő ember betegségeit

u. m.: Igen magas vérnyomás, szívizomlás és légzési nehézség, a végtagok fáradtsága, fejszédülés, szemek előtti káprázás, az öregedés érzése 55-ik életév előtt törődöttség érzete az inakban, a halántéknak duzzadását

eltünteteti a Dr. Páter-féle Sklerose-tea

évente 1-2 kúra
2-3 csomag egy teljes kurára.
A Dr Páter-féle Sklerose-tea kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Postai szétküldés „Csillag gyógyszerár” által, Brasov, Duca ucca 5.

Meghívó

az Ardeal-Banati Országos Izraelita Iroda (a nyugati szertartású Hitközségek Szövetsége) kebelébe tartozó összes hitközségeknek az 1937. évi május hó 2. és 3. napjain Oradean tartandó

XIII. kongresszusára.

NAPIREND:

- I. nap, május 2. vasárnap:**
 1. Délután 1/2 5 óraker ünnepélyes megnyitó istentisztelet az oradeai hitközség Cion templomában. Az ünnepi beszédet dr. Lövy Ferenc targumuresi főrabbi a Rabbi-egyesület elnöke mondja.
 2. Délután 6 óraker a kongresszus ünnepélyes megnyitása az oradeai zsidó lyceum tornatermében.
 a) Elnöki megnyitó: Dr. Adorján Armin országos elnök.
 b) Üdvözlések.
 c) Évi jelentés: Lax Salvator főtitkár.
- II. nap, május 3. hétfő:** a kongresszus folytatása; délelőtt 9 óraker a lyceum tornatermében:
 3. d) Emlékezés dr. Kecskeméti Lipótól, mondja dr. Vágvölgyi Lajos aradi főrabbi.
 e) **Határozathozatal** a néh. dr. Kecskeméti Lipót főrabbi, irodai alelnök emlékére létesítendő alapítvány tárgyában.
 4. Az Ardeal-banati Orsz. Izr. Iroda 15 éves élete és működése. Beszámoló, tartja dr. Fischer József irodai társelnök.
 5. Szövetségi alkotmányunk módosítása. Előadó: dr. Rosenthal Mór, a jogi bizottság elnöke.
 6. **Jelentések:**
 a) az államsegélyről,
 b) a hitoktatási tanterv eredményéről,
 c) a tankönyv-ügyről,
 d) a targumuresi képzőtanfolyamról,
 e) hitközségi ügyekről,
 f) beérkezett elterjesztendő ügyekről.
 7. **Pályázatok ügye.**
 8. **Naptár ügy.**
 9. A hitközségek által az 1937. évre fizendő járulékok megállapítása.
 10. **Számadások az 1936. évre és költségvetés az 1937. évre.**
 11. **Választások.**
 12. **Indítványok, javaslatok,** melyek a szabályszerű időben kiültek be az irodához.

Délután:

- Ugyanaznap, május 3. hétfő, délután 4 óraker a lyceum tornatermében **kultur-előadás,** melynek programja:
 1. **Megnyitó:** Dr. Kabos Béla a kultur-bizottság elnöke.
 2. Dr. Drechsler Miksa timisoarei főrabbi előadása: „Dr. Kecskeméti Lipót filozófiája” címen.
 3. Dr. Friedmann József satumarei főrabbi előadása.
 4. **Zárszó.**
Megjegyzések:
 1. Amennyiben a kongresszus tárgyalásait hétfő délig befejezni nem lehetne, úgy azt délután, a kultur-előadás után folytatjuk.
 2) Vasánnap este bankett az oradeai hitk. által a delegátusok tiszteletére.
 3. Szövetségi Alkotmányunk vonatkozó paragrafusai értelmében: a kongresszus tagja minden a szövetséghez tartozó hitközség elnöke (v. helyettese), főrabbi (v. rabbija). Továbbá: minden hitközség 100 tagig egy, 300 tagig kettő és minden további 300 tag után még egy-egy képviselőt jogosult a kongresszusra küldeni.
 4. A delegátusok költségeit (készkiadásait) amennyiben azok azt igénylik, az érdekelte hitközség fedezi. (Alkotmányunk 15. §.)
 5. A t. hitközségek felkérnek, hogy delegátusukat legkésőbb f. évi április hó 25-ig jelentse be az Irodának, valamint az oradeai hitközség titkári hivatalának (Oradea, Str. Regele Carol 11.), hogy kellő időben történjék gondoskodás az érkező delegátusok fogadtatásáról és elszállításáról.
 6. Minden egyéb, a kongresszussal összefüggő ügyekben az Iroda készséggel megadja a kért felvilágosításokat. (Cluj, C. Regele Ferdinand 54.)
 Cluj—Oradea, 1937. április 10.
Lax A. Salvator, Dr. Adorján Armin,
 főtitkár. elnök.

Szönyegkiállítás!

Szönyegkiállítás!

Az áremelkedés dacára porzsa- és angol szőnyegeinket még pár napig mélyen leszállított áron árusítjuk! Ajándéknak: legszebb porcellán, dísz tárgyak, nappak, figurák és képek olcsón beszerezhetők.

„PAX” Cluj, C. Victoriei 6.

SZOKATLAN MUZEUMOK

Párizs, április hó

Ezer autó tutul vidám kórusban, mint a birkanjáj, ha egyszerre kezd el bégetni vékonyan, vastagon a tavaszi mezőn. Kétoldalt a járdán a még lombtalan fák tövében, amelyek mind telisded teli vannak már a tavaszt jelző rügyek zöld bibircsói-val, oly boldogan nyüzsögnek a hangos párizsi burzsoák, mint gyiksereg a tévégi napsütésben. En pedig benyitok egy furcsa kapun és a tavasztelt, verőfényt lehellő grand boulevardról egyszerre nyirkos, sötét sikátorfolyóba jutok, két sor durva vasrács közé. A rács fölött a sötétben fehér, szenvedő arcok, lábban égő nagy szemek világolnak felém és sovány, horgaskarmu kezek nyulnak ki mindenfelől irygyen. (E legújabb muzeum első látogatói közül egy kislány tegnap elájult ezen a folyosón.) Aztán a tornác hirtelen beletorkollik egy megvilágított cellába: itt örült lakik. Egy örzöngő gyilkos, aki mindent pozdorjává tört maga körül, míg a rendőrök megtudták fékezni. Megfojtott felesége szederjes arccal hever előtte a butorok romjai között s a két rendőr csak nagy erőfeszítéssel tudja visszatartani karjánál fogva a habzsolószájú, torzarcu ember-szörnyeteget... Két viaszrendőr, a viaszörültet a viaszáldozat fölött...

A következő lépés rejtett pincébe visz, hol hamispénzverők üzük tiltott mesterségüket. Kocsmában, tolvajok, orgazdák között rendőrök razzálnak és az üdvhadserg szalmakalapos nőnikéi osztogatnak meleg levest, meg képes röpiratokat egy nyomortanya lakói között.

Második szakosztály: a valódi bünkrónika reprodukciói. Indul a zöld rabkocsi a törvényszék udvarán. A női fegyház cellájában az apagyilkos Violette Nozieres emészti magát, a romlotterkölcsüi iskoláslány: szomszédjában Ange Soleil, a világhírű martiniquei tömeggyilkos utiládát szögez be éppen, amelyben megcsonkított hulla hever és a fordulónál hirtelen előtünk áll a „veuve”, a köztársaság nyakvágógépe...

A francia haza után jó az egzotikus külföld. Ami borzalmat, bünt, elvetemültséget termel e kerek világ, sanghaji ópiumbarlangoktól, buenosayresi büntanyáktól a newyorki gangszterekig, és a guyanai őserdők szörnyűségeig, mind össze van szüfolva hülséges viaszmasolatokban ebben a „bünügyi muzeum”-ban, mely a párizsi nagykorút legujabb szenzációja...

A saumuri lókatadrális

Hanem Franciaországban ez a muzeumnak keresztelt panoptikum csak a legújabb, de korántsem az egyetlen fura muzeuma. Vannak más, ennél jóval szelidebb és jóval tudományosabb, de jóval furább gyűjtemények is francia városokban, de ezekről senki sem tud, még a mindentudó Baedeker papa sem.

Ki hallott például valaha a saumuri „lómuzeum”-ról? Ezt a furcsa gyűjteményt a loire-menti kies városkában két világhírű versenystállótulajdonos, Jean Stern és Edmond Blanc alapította a katonai főállatorvos, Joly őrnagy közreműködésével. A saumuri intézet valóban látnivaló, s a világ lovai büszkék lehetnek rá, hogy történetük ennyi termet betölt. Összegyűjtötték itt az ősló csontváza mellett a világ minden lófajtájának kitömött példányait: a mexikói musztángtól a camarguei csodálatos fehér lovakig, amelyek állítólag az európai ősló leszármazói. Képek, modellek, ezer meg ezer nyereg és sarkantyú mutatja be kétezer év lovasnépeinek különleges lovasszokásait. Magának, Jean Stern-nek ekvesztrikus könyvtára is betölt egy óriás termet és kiegészíti a muzeumot a legnevezetesebb telvérek csontváza, mindenekelőtt a „Flying-Fox”-é, amely teljes 21 centiméterrel volt hosszabb testű, minden szaktársánál.

A Napoleon háza és a Bernadotte-é

A Napoleon-muzeum magában véve kevéssé feltűnő, hiszen Napoleonnál alig van a történelemnek hálásabb muzeumfigurája. Hanem az a Napoleon-muzeum amelyet a „Journal Officiel” legutóbbi száma emel hivatalos állami intézménnyé, az Ile d’Aixen, a maga nemében egyedülálló. Az aixi sziget La Rochelle és az Ile d’Oléron között ugyanis az utolsó talpalattnyi francia föld, amelyet a császár lába taposott száműzetése előtt. Itt töltötte utolsó éjszakáját, amely után reggel feltűnt a tengeren a „Bellerophone”, hogy a császárt fogolyként Szent Ilona szigetére vigye. Itt, az Ile d’Aix-i tágas, komor házban írta meg a császár történelmi levelét az angol királyhoz, hogy: „Befejeztem politikai pályámat és úgy jövök Királyi Felségedhez, mint Themistocles, hogy leüljek a brit nép tüzhelyénél...”

Ezt a sikertelen levelet maga a ház ura, a császár vendéglátó gazdája, Gourgaund báró, az első császárság utolsó nagykövete, vitte el Londonba az angol királyhoz. A ház azóta is a Gourgaund bárók tulajdona maradt és most az utolsó Gourgaund ajánlékozta a francia köztársaságnak. Érintetlen az egész épület, egy szegyet el nem mozdítottak rajta, mióta a császár ott töltötte utolsó, tragikus éjszakáját.

A császár mindenesetre megérdemelte a franciáktól ezt a muzeumot, de külön muzeumot kapott most egyik marsallja, Bernadotte is, ki 1818-ban XIV. Károly néven a mai svéd dinasztia őse lett. Ez a regényes életű uralkodó Pauban, a pyreneusok lejtőjén született, 1763-ban. Az ő szülőháza is érintetlenül áll a mai napig és a Bernadotte-muzeumot abban rendezték be, minthogy ez az épület is az állam tulajdonába ment át. A Bernadotte-család szo-

Ujdonság! Ujdonság!

WEROX-áramszűrő

fontos kiegészítőrésze minden rádióknak.

1. Csökkenti a hálózati zörejeket!
2. Csökkenti az áramfogyasztást.
3. Óvja a lámpákat.

Gyári garancia. Nem kell szerelés. Minden rádiószaküzletben kapható. 240 lei.

báit sikerült teljesen visszaállítani az 1763-as alakjukban. A többi helyiségben van a voltaképpeni kiállítás, képek, kéziratok, használati tárgyak, ruhadarabok, fegyverek, a marsall dolgai, amelyeket roppant fáradsággal gyűjtöttek össze Pauban a muzeum megalkottatására. Ennek a muzeumnak az ünnepélyes megnyitását a svéd királyi pár egész családja-val jelent meg...

A franciák harci „gloire”-ját megörökítő számtalan katonai muzeum között legérdekesebb azonban mégis a párizsi Ecole Militaire ugyancsak egészen újkeletű katonai muzeuma. Ebben a muzeumban, amely a világ minden iskolásfiújának ábrándja lehet, játékkatonák ezrei harcolnak egymással. Nagy gonddal készített játékbabák ezek, amelyek történeti hűséggel ábrázolják másfélezer esztendő francia harcossainak viseletét, a lógóbajuszos galloktól és germán frankoktól kezdve a harmadik köztársaság különböző közlegényi és tisztii uniformisaiig. A nagy történelmi ütközések, a Merovingek, az Anjouk, a Valois-k, a Bourbonok csatái, Napoleon világokat változtató győzelmei mind korhű ábrázolásban az eredeti hadállások szerint láthatók itt.

Gyárnak, műhelynek, raktárnak alkalmas

helyiségek.

kombinálva esetleg olcsó hajtóerő előállítására is alkalmasok és raktelep kiadó. Érdeklődéseket „Kedvező feltételek” jellegre a kiadóba.

Tavaszi ujdonságok és különlegességek!

Férfiöltöny, felöltő, női kabát, koztüm és ruha szövetek!

S C H E R G

CLUJ, Piața Unirii No. 20.

Plaidék, takarók, szőnyegek.

TE
 NEMIFÁJDAL
 IDEGZSAB
 INFLUENZÁ

HI
 Időprognózis. Leemelkedés az ország lakozó felhőzet, eny nyugaton. Emelkedő h zozatlan nyugaton. Cs ban, helyenkint zivat. tésben a fővárosban 2
 — Elisabeth Bergt esztinában. Jeruzsále beth Bergner, a viláó inkognitóban Pale hany napot. Az IFA ner földet vásárolt E not akar létesíteni é zabb időt akar itt t zinner filmrendezőve

Atköltözt uj la csillár rádió „Const Piața Unirii 31.

— Tavasz a botanik ézőések folytán a b al virágözönben fűrd sersesznyefák virágoz opikus növény, az al ropik virágzásukat. Mű s színvásár fogadja szen szép a rózsake

— Revolveres harc ndíták és egy rendő rkból jelentik: Tope a egyik bank előcsar nkrablót. Felszólito eg magukat, de a ntottak, majd valósé tek és elmenekültek. raboltak egy orvost, t, hogy bekötözze eg it, majd az orvost a donengedték.

— Négy halálos von jelentik: Monter adinaru nevű egyént ny. Galati állomás n ast szelte ketté a vo zött Elena Dragom mat kerekai alá. Elm si állomások között i térére találtak, akít adó vonat gázolt hal

Atelier Ioan
 CLUJ, Calea Regele

Speciál és fémő
 zürke öntvények m totorhengerek, betéte av- és tűzálló öntvény almok részére. Maga ok előírás szerint. A

— **Ileana főhercegnő elutazott Romániából.** Bucurestiből jelentik: Ileana főhercegnő tegnap este elutazott. Az állomáson Mária királyné udvarhölgyei és adjutána, valamint a hatóságok képviselői búcsúztatták.

— **Disztribúciót adott a román delegáció tiszteletére a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke.** Budapestről jelentik: A román-magyar kereskedelmi és fizetési forgalom rendezésére Budapestre érkezett román delegáció tiszteletére Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke a Gellért-szálló márványtermében disztribúciót adott, amelyen jelen voltak a követ vezetésével a román követség főtisztviselői, a román és magyar delegáció tagjai, a Magyar Nemzeti Bank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a Gyárparosok Országos Szövetsége képviselői és a gazdasági élet számos kiválósága. A vendégeket Chorin Ferenc felsőházi tag üdvözölte lendületes francia beszédben és hangsúlyozta a szomszédállamok gazdasági kapcsolatai kiépítésének szükségességét. Raul Bossy román követ megköszönte a követség és a delegáció nevében a vendégfogadást és méltatta a gazdasági meg egyeztetés fontosságát, amely előjárója lehet más nagyfontosságú akcióknak.

— **A cluj kongresszusi Chevre Kadisa mára, vasárnapra hirdettetett tisztújító közgyűlése** technikai okokból elmarad. A tisztújító közgyűlést egy hét múlva, április 25-én tartják meg.

— **Bucurestibe jön az „Isteni szellő”.** Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint az Isteni szellő japán repülőgép, amely kedden Párizsba érkezik, csütörtökön pedig Rómába ér, szombaton Bucurestibe jön, ahonnan majd Londonba megy a koronázási ünnepségekre.

— **Az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek kezelésénél** a régbelvit természetes „Erenc József” keserűvíz — korán reggel egy pohárral bevéve — a tápcsatornát alaposan kitisztítja, a további bélműködést elősegíti, a gyomorreményezést megjavítja és fokozott anyagcserét eredményez. Az orvosok ajánlják.

— **Rezik Alice első hangversenye.** A tehetséges gyermekművésznő, a III. gimnázista Rezik Alice április 27-én este 7 1/2 órai kezdettel tartja meg a katolikus gimnázium disztermében első önálló zongorahangversenyét, melynek műsora kiferrott művészt is nehéz feladat elé állítana. A hangverseny műsora a következő: Beethoven: Szonáta op. 26. As-dur. I. Andante con variazion. II. Scherzo. III. Marcia funebre (sulla morte d'un Eroe). IV. Allegro. Schumann: op. 2 Papillons. Bartók: Este a székelykerlő. Mozart: Pastorelle Variée. Rachmaninoff: Polichinelle. Liszt: XI. Rapszódia. A nagy érdeklődéssel várt estélyt dr. Boga Áajos bevezetője nyitja meg.

— **Eljegyzés.** Guttman Erzsike és Dr. Kepecs Sándor jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A buza árának stabilizálása.** Bucurestiből jelentik: A buzaárterjesztési hivatalnak nem áll szándékában a buzaárak megtiltani, csak néhány napra felfüggesztették a kivitel engedélyek kiadását a buza forgalmának racionalizálása végett. A hivatal intézkedni fog a buza árának fenntartása végett.

— **Doktorrávatás.** Ligeti Kató ügyvéd-jelöltet szombaton a Ferdinánd Tudományegyetemen jogi doktorrá avatták.

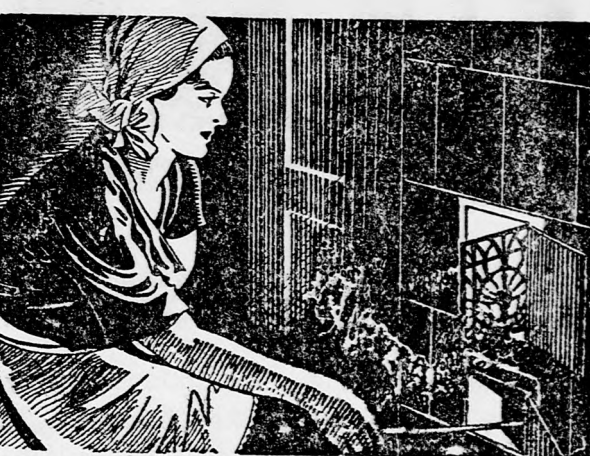
— **Lerescuék jiddis operett-társulata Clujon.** A Lerescu jiddis operett-társulat áttutazóban e hó 18-án, vasárnap este 9 órai kezdettel a katolikus gimnázium disztermében tartja utolsó előadását. Ez alkalommal színpadon kerül a „Mutterliebe” (Anyai szeretet) című énekes 3 felvonásos színmű. Kiegészítőül előadják még a „Die Wette” című egyfelvonásos zenés bohózatot is. Az előadásban Adella Lehrer játssza a címszerepet, amely a legszebb slágereket tartalmazza. Közreműködik Elsa Teszler, a kitiűnő diva és Teszler Ervin, az ismert és közkedvelt gyermekszínész. Jegyek kaphatók vasárnap délelőtt 10-től a színházban.

— **A „Táncos ifjúság” bemutatója.** A Davila Színházban kedden este mutatják be a város legjobb erőinek bevonásával Seffedin Sefket bey, a fiatal, tehetséges költő librettójára Ehrlinger József által írt zenés vígjátékát: a „Táncos ifjúság”-ot, melynek sajtófőpróbáját kedden este tartották meg az unitárius kollégiumban óriási siker mellett. A darab primadonnai szerepét Lőrincz Zsuzsi játssza, aki igen tehetségesnek, a dilettantizmustól messzeeső képességekkel megáldott színésznőnek bizonyult. Hangja csengő, kifejező, színes és behelzítő. A zenés vígjáték szövege ötletes, fordulatos, szellemes: feltétlenül értékes alkotása a fiatal szerzőnek. A muzsika is tehetséges ember munkája s így a zenés vígjáték kivételes nagy sikere biztosítottnak látszik. Az operettbemutató iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik.

...Szervezetében se türje meg a salakot!

IGEN gyakran előfordul, hogy széklete nem tökéletes, hogy salak marad vissza a belekben, amely észrevétlenül fejt ki káros hatását. Rendkívül fontos, hogy szervezetében semmi felesleges, káros anyag ne maradjon.

Épen ezért szedje hashajtót. **KOPROL** az ideális, tökéletes hashajtó!

Koprol csokoládépasztilla az ideális hashajtószer, amely tökéletesen elvégzi feladatát és nem tür meg a belekben káros, mérges anyagokat.

— **A Teleföntársaság felkéri azon előfizetőket,** akik május 1-én lakást változtatnak, hogy az átszerelési kérvényüket a teleföntársasághoz legalább 10 nappal az elküldés előtt nyújtsák be. A Teleföntársaság azért kéri erre előfizetőit, mert jelenleg túl van halmozva munkával. Ettől eltekintve, minden előfizető érdeke az új címét bejelenteni, mert május 1-én egy új telefonszámla lép érvénybe, melybe az összes új előfizetők és az addig beállt változások belesznek vezetve.

Mint egy vasabroncs a mell körül

Így érzi a légzésnél az érelmeszesedésben szenvedő. A szédülési esetek, fülzúgások, stb. mellett a légzési nehézségek a 40 éven felüli kornál már az érelmeszesedés jelenlétét is jelentik.

Az egyetlen gyógyszer, amely ezen betegség összes tünetaira erősen hatással van a Dr. Mladejovskij-féle Sklerolsyrup. Sklerolsyrup oldja a vérekenyben a mézsavat.

Ilyen módon a vérkeringés újra normális lesz, a szív nyugodtan tovább dolgozhat és sorjában eltűnnek az érelmeszesedés minden tünetei.

Diabétikusok Sklerolsyrup „D”-t vesznek, mely cukor nélkül készült. Kapható minden gyógyszerháznál és drogériában.

— **Rövid hírek mindentűn.** (A varsói megyetemen petárdá robbant. Emberáldozatai nincsenek a robbanásnak. — Habsburg Ottó főherceg a francia fővárosba érkezett. — Az angolai Cleydei hajógyárak 100.000 munkása sztrájkba lépett.

— **A Timocanu-per tárgyalása.** Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt folytatották Timocanu orvosfőhadnagy perének tárgyalását. Eurada szolgálóasszony kihallgatása után Perieteanu ezredes tett kedvező vallomást a vádlottra. Gondenberghé tanu, Armasescuné szomszédja elmondja, hogy jelen volt a két hős veszekedésénél. Egy Marinescu nevű gazda a vádlott szüleinek anyagi viszonyairól beszélt.

— **Tisztújítás.** A deji aut. ort. izr. hitközség f. hó 11-én tartotta szokásos évi tisztújító közgyűlést. Az elnöki állásba Berger Nándor választott meg egyhangulag, aki már a helyi Chevre Kadisanál mintegy 25 éven át működött, mint gondnok, illetve főgondnok, azonkívül, mint iskolaszéki elnök is hasznos köztevékenységet fejtett ki és a lefolyt kultuszévben viselte már a hitközségi elnöki tisztségét. Alelnökké Rosenzweig Mór, főgondnokká Schléssinger József, gondnokká Mátyás Ferenc, pénztároská Schönblum Jenő, gazdává Klein Samu választott meg. A választmány tagjai lettek: Ordentlich Ferenc, Schönberger Dávid, Kaufmann Mihály, Weinstein Ábrahám, Adelstein Nándor, Majrovits Miksa, Rosenzweig Vilmos, Paneth Mihály, Albert Lázár, Legmann Mendel, Szánder Noé, Salamon Hermann, Schieber Manó, Rosmann Tóbiás, Brettler Dávid és Weinberger J. Elizik. A választási elnöki tisztelet Schönberger Dávid, a jegyzői teendőket Klein Nándor, hitközségi főjegyző látta el.

— **Tizennyolcadszor megy Amerikába a „Hindenburg” kormányozható léghajó.** Berlinből jelentik: A Hindenburg kormányozható léghajó május 3-án kezdi meg rendszeres amerikai járatát. Októberig a léghajó 18-szor megy Amerikába.

— **Halálos csónakszerencsétlenség Constanta mellett.** Constantáról jelentik: Egy a Sinoe-foktól Constanta felé indult csónak felborult. Három halász vízbe fullt, egy negyediknek sikerült partrauszni.

— **Orvosi hír.** Dr. Ligeti Sándorné, Somogyi Ilona dr. szemorvos áthelyezte rendelőjét Str. Memorandului 27 (UEC-palota), III. emelet. (Díjtalan lift). Telefon 4-55.

— **Dr. Leitner Fülöp orvos előadása a cluj Zsidó Arvagonközönségben.** F. hó 18-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel Str. Paris 38. szám alatt levő Zsidó Arvagonközönség átrétegező intézet helyiségében dr. Leitner Fülöp orvos: „A gyermek higiénája és táplálása” címmel tart előadást, melyben a következő részletekkel foglalkozik: 1. A csecsemő- és gyermekhalandóság okai. 2. A csecsemő és gyermek helyes ápolása. 3. A nyáron fellépő diarék okai. A téma aktualitása méltán felkeltheti a szülők érdeklődését. Az előadásra mindenkit szívesen lát a vezetőség.

Női divat-ujdonságok JOLIE-nál
MEMORANDULUI 4.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROMÁN OPERA MÜSORA
Vasárnap, április 18 (matiné): Carmen. (Krassova sopránnal, a prágai nemzeti opera tagjával.)

ROYAL MOZGO MÜSORA:
Ma, vasárnap utoljára: Jenny. Francois Rossay és Charles Vanel nagyszerű, erotikus tárgyú filmje. Csak 16 éven felülieknek. Délelőtt 11.20 órakor 7 és 12 óra matiné: A pontessinai bajnok. Érdekes, izgalmas sportfilm. Magyar feliratokkal.

Hétfőtől: Piccadilly Jim. (Ezer és egy kaland). A szezon legragyogóbb kiállítású filmje. Robert Montgomery és Madge Evans-sal a főszerepben.

EDISON MOZGO MÜSORA:
Mindkét film román és magyar nyelvű feliratokkal: I. Lázadás Indiában. Monumentális filmsoda. Ronald Colman, Loretta Young, II. Zouzou (A fekete család). Josephine Baker, Jean Gabin. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

Hétfőtől: Uj műsor! Román és magyar feliratokkal: I. A bécsi randevu. Vigoperett. Magda Schneider, Wolf Albach Retty, Halmay Tibor, Adele Sandrock. II. A kis ezredes. Shirley Temple, Lionel Barrymore. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKÁS MOZGO MÜSORA:
Pénteken 3-6-ig egy előadás, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor dupla műsor: I. Ne sirj édesanyám. Megható társadalmi dráma. Fősz.: Joan Bara, Viola Masson. II. Önagysága nem akar gyereket. Vigjáték. Fősz.: Otto Walburg és Liane Haid. Román-magyar feliratok.

TESTA
azonnal-csillapít
NEM-FÁJDALMAKAT-FEJFÁJTÁS
IDEGZSÁBA-FOGFÁJTÁS
INFLUENZÁNÁL-HÜLÉSNEI

HIREK

— **Időprognózis.** Légnyomássüllyedés, majd emelkedés az ország nyugati részeiben, változó felhőzet, enyhé déli szél keleten és nyugaton. Emelkedő hőmérséklet keleten, változatlan nyugaton. Csapadék zápor formájában, helyenkint zivatar, főleg nyugaton. Márciusban a fővárosban 21 fokot mértek.

— **Elisabeth Bergner földet vásárolt Palesztinában.** Jeruzsálemből jelentik: Elisabeth Bergner, a világhírű zsidó filmszínésznő inkognitóban Palesztinában töltött néhány napot. Az ITA értesülése szerint Bergner földet vásárolt Palesztinában, ahol faragó akar létesíteni és minden évben hosszabb időt akar itt tölteni férjével, Paul Zinner filmrendezővel.

Atkőltözteti új lakásába csillárjait, rádióját „Constructio”
Plaza Unirii 31. Telefon: 93.

— **Tavaszi botanikus kertben.** A bőséges növények folytán a botanikus kert valóságos virágzóben fűdik. A japán kertben a keresztnyefák virágoztak ki. Egész sereg populikus növény, az alpesi növények kezdtek virágzásukat. Műkertészetben is nagyobb színvadász fogadja a látogatókat. Különösen szép a rózsakertészet.

— **Revolteres harc egy amerikai városban.** New Yorkból jelentik: Topekában egy rendőrbiztos egyik bank előcsarnokában felismert két rablókat. Felszólította őket, hogy adják meg magukat, de a banditák is revolvert emeltek, majd valóságos harc után autóból menekültek. A banditák később bebörtöltek egy orvost, akit kényszerítettek, hogy bekötözze egyiküket, aki megsebesült, majd az orvost a város határában szabadon engedték.

— **Negy halálos vonatgázolás.** Bucurestiből jelentik: Monterou állomáson egy Ileana főhercegnő nevű egyént gázolt el egy szerelvény. Galați állomás mellett Const. Cazacu gázolt el egy vonat. Ploesti és Buda között Elena Dragomir asszony került egy vonat kerekai alá. Elmúlt éjjel Gilort és Földvár állomások között ismeretlen egyén holtan találtak, akit valószínűleg egy arra járó vonat gázolt halálra.

Atelier Ioan Szabó S.A.
Calea Regele Carol II. 51. szám.
Speciális vas-és fémöntőde
Görke öntvények minden szilárdságra. Motorhengerek, betétek és hengerfejek. Vas- és tűzálló öntvények. Kéregöntvények minden részére. Magas szilárdságú bronztömlők előírás szerint. Alumíniumöntvények.

UJ KELET Legújabb hírek

Az iraki kormány emlékirata a palesztinai arabok érdekében

Jeruzsálem, április 17. Az iraki kormány állítólag diplomáciai lépésekre határozta el magát a palesztinai helyzettel kapcsolatban. Hír szerint a bagdadi kormány minisztertanácsot tartott, amelyen elhatározta, hogy emlékiratot intéz az angol kormányhoz, amelyben a palesztinai arab követelések teljesítését kéri. Ezek a követelések: 1. A zsidó bevándorlás megszüntetése, 2. a zsidó földvásárlás betiltása, 3. nemzeti kormány alakítása.

Három hónappal elhalasztják az aradi taxisorok és bérkocsisok nyelvvizsgáját

Arad, április 17. (Az Uj Kelet tud.) Jelenítettük néhány nappal ezelőtt, hogy az aradi rendőrkvesztura azzal az indoklással, hogy a bérkocsisok és taxisorok nagy része nem ismeri az utcák hivatalos elnevezését, elrendelte, hogy az összes taxisorok és bérkocsisok nyelvvizsgára jelentkezzenek. Azoknak, akik a nyelvvizsgát sikerrel leteszik, látamozgás a hajtási engedélyt, akiket viszont a nyelvvizsgán elbuktatnak, azoktól a hajtási engedélyt megvonják.

A rendőrkvesztura rendelete érthető feltűnést keltett városunkban. Az aradi interimári bizottság legutóbbi ülésén szintén tárgyalás alá került ez az ügy. Vulpe Josif, az interimári bizottság helyettes elnöke szólt fel a városi tanácsülésen, aki kérte az interimári bizottságot, miután a város polgárainak érdekeiről van szó, küldjön egy átiratot a rendőrségre, amelyben kérje, hogy ezt a rendkívül súlyos és existenciát veszélyeztető vizsgát halasszák el három hónappal, hogy a sófföröknek és a bérkocsisoknak módjukban legyen a nemvárt vizsgára előkészülni.

A városi tanács el fogadta Vulpe helyettes elnök javaslatát és az átiratot a város ebben az értelemben el is küldte a rendőrkveszturának. Valószínű, hogy a rendőrkvesztura a város kérésnek eleget fog tenni és így a nyelvvizsgára csak három hónap múlva kerül sor.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

H. M. Alba-Iulia. Czur Salom ügyben hozánkintézt kérdéseivel sziveskedjék a következő címhez fordulni: Dr Neufeld Eugen medic Cluj, Calea Regele Ferdinand 34/L.

Mérnök! Gyár! Orvos!

Minden német (25% reukció!), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzeteket Lepage-tól, Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

Beck lengyel külügyminiszter csütörtökön Bucurestibe érkezik

BUCURESTI, április 17. Beck lengyel külügyminiszter jövő csütörtökön hivatalos minőségben Bucurestibe érkezik, ahol vasárnapig marad. Kíséretében lesz Zamfirescu varsói román követ. Csütörtökön tiszteletére ebéd lesz a királyi palotában, pénteken diszvacsera a külügyminisztériumban. Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak Beck külügyminiszter tárgyalásainak.

Állítólag mégis megvalósítják a nemzeti munkavédelmet

Az Ordinea című lap szerint a rendelettervényt már a jövő héten életbeléptetik

Bucuresti, április 17. Az Ordinea mai száma jelenti, hogy a liberális párt jogászai hosszas erőfeszítések és sorozatos tanácskozások után megtalálták azt a formulát, amely a nemzeti munka védelméről készülő rendelettervény intézkedéseit összhangba hozza az alkotmány szövegével. Ennek megfelelően a rendelettervény kimondja, hogy az ipari vállalatoknál az alkalmazottaknak legalább 75, a vezetőknél pedig legalább 60

százaléka etnikai román elemekből rekrutálna. Ugyanez a szabály érvényes a kereskedelmi vállalkozásokra és bankokra is.

A lap közli, hogy az erre vonatkozó információkat az iparügyi minisztérium köréből szerezte. A rendelettervény állítólag már el is készült és Pop Valér dr. iparügyi miniszter a jövő héten aláírás végett be terjeszti az uralkodó elé.

ROYAL slágermozgó. Holnap, hétfőn premier! Ragyogó kiállítás, szemképrázató kosztümök, remek táncszámok, Amerika legjobb jazz-zenekarának slágerszámai, ötletes, fordulatos cselekmény. Főszereplők: ROBERT MONTGOMERY és MADGE EVANS.

PICCADILLY JI

(Ezer és egy kaland) című hangulatos slágerujdonságában.

Ma, vasárnap utóljára: JENNY. Erotikus tárgyú film. Csak 16 éven felülieknek.

Dél előtt 11.20 órakor 7 és 12 lejés matiné: A pontressinai bajnok. Érdekes sportfilm.

Uj kormány alakult Katalóniában

Companys a haditanács elnöke lett. Tegnap csend volt a spanyol frontokon. Biibao sértetlen. A felkelők a guadaramai fronton készülnek támadásra

Madrid védelmi tanácsának jelentése szerint a főváros környékén tegnap nem voltak hadműveletek. A jaramai fronton a köztársaságiak elfoglaltak több, a felkelők által elhagyott hadállást. A guadalajarai fronton a kormány repülői sikerrel bombázták Baides Jadraque és Sieguenza állomásait.

A baszk kormány közlése szerint a baszk terület összes arcvonalain tegnap viszonylagos csend volt. Ma dél előtt 10 órakor a baszk kormány bombavető gépei a felkelők alvái állásait bombázták. Délben több vadászrepülő megfutamatott egy felkelő repülőrajt, amely Bilbaó felett repült át.

Bayonnei jelentés szerint több felkelő hadihajó megállította a Solvay francia-belga hajót, amely Santander felé volt utban és Pasajes kikötőjébe akarták vinni. A hajó kívül volt a spanyol parti vizeken és teljes sebességgel Saint Jean de Luz felé menekült, ahová meg is érkezett.

Valencia, április 17. (Rador.) A légügyi és tengerészeti minisztérium állítása szerint 36 német gépet küldtek Hannoverből Burgosba. A gépeket éjjel szállították francia terület felett, 4000 méter magasságban. A közlemény szerint a Lufthansa már nem fejt ki kereskedelmi tevékenységet, hanem annak álcája alatt Németország közvetve segíti a spanyol felkelőket.

Fegyverszünetet kértek a felkelők Madrid körzetében

Madridi híradás szerint a polgárháborúban tegnap első ízben jött létre ideiglenes fegyverszünet.

A felkelők felkérésére az El Prado szakaszon a szemben álló csapatok parancsnokai megegyeztek abban, hogy ideiglenesen fegyverszünetet kötnek egymással, hogy a sebesülteket békésen elszállíthassák és halottaikat mind eltakaríthassák. Ugyancsak Madridból jelentik, hogy tegnap a kormánycsapatok a Moreno hegységben lévő

Santa Maria Del Acadera kolostort, amely mingyárt a polgárháború kezdetén a felkelők kezére került, visszafoglalták. Ezt a kolostort 1200 főnyi felkelő csapat 9 hónapon át védelmezte, most azonban a védőrség észrevétlenül elhagyta és így az utolsó roham az elfoglalásához vezetett.

Guadarramanál készítene elő támadást a felkelők

Hendaye-i híradás szerint a guadarramai szakaszon nagy támadást készítene elő a felkelők. A híradást Madridból is megerősítik. Salamancából azt a megerősítésre szoruló hírt jelentik, hogy a baszk kormány Bilbaóból el akar költözni és Gijonba tenné át székhelyét.

A londoni spanyol követ cáfolja Bilbaóból kapott híradás alapján azt a hírt, hogy 10 felkelő repülő bombázta volna Bilbaó városát és kikötőjében nagy károkat okoztak volna. E híradást megerősíti a Hood angol csatacirkáló jelentése is.

Roosevelt nem akar közvetíteni Francia diplomáciai körökből szerzett értesülés alapján a Petít Parisien azt a hírt közli Newyorkból, hogy az angol és francia kormány Rooseveltet akarja felkérni arra, hogy vállalja el a közvetítést a spanyol hadviselő felek között a béke létrehozására. Jól beavatottak szerint azonban Rooseveltt aligha fogja ezt a kérést teljesíteni mert elvi álláspontja az, hogy Amerika csak a legvégső esetben és a sorsát feltétlenül érintő esetekben avatkozzék bele Európa ügyeibe.

Uj kormány alakult Katalóniában

Barcelonából jelentik, hogy Companys vezetésével a kormány lemondott és Tarradela kapott megbízást az új kormány megalkotására, amely délutánra meg is alakult. Companys a katalán haditanács elnökéget vállalta el, hogy a fokozottabb védelmet megszervezze.

100 ut 99 közül

azon gondolkozik, hogyan öltözködhetne jól és ugyanakkor olcsón?

A kérdés megoldása:

Budapest, Blum és Testvére cég

110 pengős öltöny, felöltő, raglán

IV. Váci ucca 31-33. (Piarista palota)

Lansbury, az angol munkárpárti vezér Hitlerrel

Berlin, április 17. Berlinben ma fogadja Hitler az angol munkárpárti visszavonult, de még mindig rendkívül népszerű vezérét, George Lansburryt. Lansburry a béke meg szervezésére látogatja végig a nagyobb országok államfőit. Hír szerint a német államfővel tárgyalni akar a gazdasági kezdeményezésről is, mellyel angol és francia részről bízták meg Van Zeeland belga miniszterelnököt s amelynek igazi kezdeményezője Rooseveltt, az Egyesült Államok elnöke. Lansburry különben nemrég tárgyalat Roosevelttel és Van Zeelanddal is.

Husvételi kirándulás az Aldunára (Ada-Kaleh, Herkulesfürdő)

május 1-5-ig.

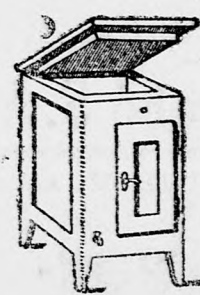
Részvételi díj (vasuttköltség, étkezés és szálloda) 1.790 lej.

Jelentkezni: „AGIMEX” Cluj, Piața Unirii 3. Telefon: 2-29.

„ECONOMIA” S. A. (Takarékosság Rt.) Calea Regele Ferdinand 7. Telefon: 7-59. A „Takarékosság” Rt. a szokásos feltételek mellett részletfizetésre is elfogad jelentkezéseket.

Mihai vajda cserkeszvizsgája

Bucuresti, április 17. Csütörtökön, április 15-én a királyi palotában folyt le Mihály nagyvajda csoportjának II. osztályú strájer-cserkeszvizsgája. A bizottság elnöke Sidorovici őrnagy, az egység parancsnoka volt. A nagyvajda és társai a következőkből vizsgáltak: 1. Általános tudnivalók a strájer-mozgalmról, 2. testedzési ismeretek, 3. egészségügyi tudnivalók, 4. elsősegélynyújtás és pszichiziv védelem, 5. a KIM-játék (farkaskölyök), 6. tájékozódási ismeretek, 7. nyomkeresés, 8. távolságbecslés, 9. térképolvasás, 10. román jelzések, 11. csomók, 12. morze-jelek. Az uralkodó előtt lefolyt vizsgán Mihály nagyvajda szerezte a legjobb osztályzatot csoportjában.

Jégszekrények a készítőnél

Jacob Grünwald Cluj, Calea Decebal 23. Telefon: 7-41.

CENZURAT